

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1.70

SLOVENE C

Inserati:

Enostopna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostopna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ograke poštne
hran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

To so liberalci!

Če se hoče človek prepričati, kaj je liberalizem v praksi, oziroma, če hoče zvedeti, kake sadove rode ideje sedanjih liberalnih strank, naj kar pogleda nekoliko v Trst, v Gradec ali pa Celovec, pa bo kmalu na jasnem, kaj ima tudi od liberalne stranke na Kranjskem pričakovati. Slovenski liberalni listi sicer večkrat lamentirajo čez obupne razmere v naših obmejnih krajih, to pa vedno zamolče, da so teh krivic in nasilstev, pod katerimi se zvijajo naše narodne manjšine, krivi nemški, oziroma laški liberalci, ki liberalna načela na naši koži prakticirajo. To okolščino je treba kajpada previdno zamolčati, da se človek nazadnje samega sebe ne obsodi.

O gospodarskih talentih štajerskih in koroških nemškonacionalnih liberalcev smo že večkrat pisali in primerno na luč postavili tisto malomarnost in pristranost, po kateri se odlikujeta ti dve deželni upravi nasproti Slovencem. Lahko smo veselili, da nam ni treba okuhati jarma teh uprav, ki se upravljata po liberalnem sistemu.

Kar je bilo kdaj dobrega v programu liberalnih strank, to je že postalo davno last vseh pametnih političnih strank, kar je pa slabega, to je pa liberalcem ostalo poleg predrznosti in terorizma, ki mora nadomestiti simpatičnost in nevzdržnost liberalizma. Vso praznost, plitvost in neresnost liberalizma nam pa kaže zadnji šolski načrt koroškega deželnega zbora.

Najprvo so učiteljstvu plače zvišali; številke tega zboljšanja smo že prinesli. Ni veliko, a nekaj je vendar le; pomisliti je treba, da bi bili koroški liberalci brez učiteljev prava politična ničla in da se imajo učiteljstvu zahvaliti za to, da sploh po Koroškem še komandirajo. Ravno kar so zvišali koroški socialci tudi na Dunaju učiteljem plače. Zdaj naj pa kdo primerja oboje številke, pa bo kmalu na jasnem, kdo je prijatelj šole, učnega osebja in kdo se učiteljstvu samo hlina.

Nam se gre pa za nekaj drugega, kar obsega ta šolski načrt, ki ga moramo s stališča poštenosti in pravičnosti najodločneje zavrniti. Ta šolski načrt ima namreč tudi zanimiv odstavek, ki se tiče pomikanja učitelja iz

ene plačilne stopnje v drugo. Ta odstavek določa, da se pomikanje iz nižjega plačilnega razreda v višji izvrši potom imenovanja na podlagi zadovoljivega službovanja in da se je poleg tega treba ozirati na povoljni učni uspeh kljub težavnim razmeram, zlasti na jezikovnomešanih šolah in končno na uspešno delovanje učiteljev v občini.

Ta določba pomenja zakonito uveljavljanje korupcije med učiteljstvom. Zadovoljivo in uspešno bodo poučevali zlasti na jezikovnomešanih šolah v obeh koroških šolskih oblastih le tisti, ki bodo znali dobro germanizirati. V občinah bodo pa uspešno delovali zopet tisti, ki bodo delali razdor med ljudstvom in hujskali zoper slovensko stranko. Da je naš komentar popolnoma pravilen, potrjuje določba v tej zakonski predlogi, da za meščanske učitelje v mestih, kjer učitelji, posebno slovenski, v političnem delovanju itak ne pridejo v poštev in so mesta itak vsa nemškonacionalna, za pomaknjenje v višji plačilni razred ni merodajno samo zadovoljivo službovanje, ampak predvsem službena starost. Namen, ki ga hoče doseči deželnozborska večina, je popolnoma protizakonit; šolska postava namreč strogo prepoveduje učiteljem politično hujskarijo. Ta namen nemških nacionalcev je v zakonski predlogi zavil, vendar pa popolnoma jasen. Takega zakona vlada, če je količaj poštena, nikdar ne bo mogla predložiti in priporočati v Najvišje potrditve. Vlada je dolžna, varovati manjšino pred takim terorizmom in nezakonito majorizacijo od strani volka v ovčji koži.

Deželni zbor kranjski.

Seja 22. februarja 1912.

Deželni glavar otvori sejo, ki se je popoldne okoli ene ure prekinila, ob štirih popoldne.

Vloženo je poročilo deželnega odbora o

Izpremembi zakona o regulaciji Kamn. Bistrice.

Lavrenčič predlaga, da se o poročilu obravnava takoj v seji, ne da bi se izročilo odseku.

Sprejeto.

Dr. Lampé: Vlada je glede zakona o regulaciji Kamniške Bistrice, sklenjenega v deželnem zboru 13. t. m.,

izrazila željo, da se nekatere točke izpremene. Izpremembe so malenkostne. Deželni odbor jih je vzel nemudoma v pretres in jim ugodil, da bi se ta važni zakon čimprej sankcioniral. Zato predlaga deželni odbor zbornici sledeče:

Visoki deželni zbor blagovoli §§ 2. in 6. v seji dne 13. februarja t. l. sklenjenega zakonskega načrta o uravnavi Kamniške Bistrice odobriti z naslednjim besedilom:

§ 2.

K stroškom zgradbe tega podjetja in vzdrževanje del med stavbno dobo, proračunjenim na 1.963.000 kron prispevajo:

1. Državni melioracijski zaklad po § 7. lit. a. zakona z dne 4. januarja leta 1909, drž. zak. št. 4, s petdesetimi odstotki do najvišjega zneska 981.500 kron s pridržkom ustavne odobritve;

2. deželni melioracijski zaklad po zakonu z dne 14. marca 1911, drž. zak. št. 15, s tridesetimi odstotki v znesku 588.900 K;

3. državna vodnogradna uprava in državna cestna uprava skupaj z dvajsetimi odstotki do najvišjega zneska 235.560 K s pridržkom ustavne odobritve;

4. drugi udeleženci z osmimi odstotki v znesku 157.040 K, od katerega odpade na: a) udeležene občine 15.952 kron, b) okrajnocestni odbor kamniški 11.780 K, c) okrajnocestni odbor brdski 6450 K, d) udeležene posestnike vodnih naprav 15.704 K, e) neposredno udeležene zemljiške posestnike 107.154 K, z omejitvijo glede skupin pod d) in e), da na poslopja, ki stoje v konkurenčnem ozemlju, odpadajoči prispevki ne smejo presegati dveh odstotkov njih cenjene vrednosti.

Pod a) navedeni prispevek 15.952 K zlože sledeče občine, in sicer: Šmarca 500 K, Volčji potok 400 K, Radomlje 700 K, Homec 650 K, Jarše 900 K, Domžale 9600 K, Podrečje 1350 K, Brezovica 102 K, Ihan 500 K, Dol 1150 K, Dolsko 100 K.

§ 6.

V ta namen, da se pripravi donešek z gradbenim stroškom, ki pride na udeležence in da se vzdržujejo vse uravnave in obrambne gradbe, ošnovati je upravnim potom vodno zagruho v § 2., t. 4., pod d) in e), navedenih posestnikov tistih nepremičnin in naprav, ki se po teh gradbah izboljšujejo in obvarujejo ter je uravnati prispevno dolžnost zakona z dne 15. maja leta

deželnega zakona z dne 15. maja leta 1872., dež. zak. št. 16.

Lavrenčič stavi resolucijo, naj deželni odbor vse potrebno ukrene, da se čimprej zgradi most čez Bistrico pri Mali Loki, občina Ihan.

Predlog deželnega odbora in resolucija Lavrenčičeva se sprejmeta.

Tretja železniška zveza s Trstom.

Jaklič poroča v imenu upravnega odseka o nujnem predlogu poslanca barona Apfaltrerna glede tretje železniške zveze s Trstom in predlaga:

C. kr. železniško ministrstvo se pozivlje, da v najkrajšem času vse potrebno ukrene za zgradbo železniške zveze Polzela — Kamniška železnica, Kranj — Škofja Loka — Žiri in dalje proti Trstu.

Baron Apfaltrern, ki se oglasi k besedi, izjavi: Železniško omrežje Kranjske je nezadostno. Južna železnica se je zgradila leta 1856., leta 1859. so jo pa prodali francoski finančni družbi, kar je bila usodopolna napaka. Gorenjska železnica se je dovršila leta 1869., leta 1870. pa se je dogradila zveza Št. Peter — Reka. S tem je gradba polnovrednih železnic na Kranjskem končana, začno se graditi lokalne železnice, dolenjska železnica, kamniška, vrhniška in tržiška. Bohinjska železnica Kranjski ni veliko v korist, razun zahodu; govornik se sklicuje na svoja tozadevna izvajanja v eni prejšnjih sej. Kranjska ima 536 km železniškega omrežja, od tega odpade 223 km na lokalne proge; torej jako neugodno razmerje. Preteklo je 56 let, odkar se je zgradila zadnja železnica, ki veže Kranjsko s Trstom, najvažnejšim trgovskim emporijem monarhije. — Kar se tiče projekta, ki je zdaj v razpravi, datira že od leta 1869. in sicer ga je zamislil nek ljubljanski komitej, bavila se je z njim sranska in tržiška trgovinska zbornica in tudi mestni svet tržiški; sodelovali so odlični inženirji. Projekt se je zasnoval tako-le: Trst, Opčina, Žiri, Škofja Loka, Kranj, Jezersko, Št. Vid, Zeltweg. Govornik se je s tem projektom pečal dalje in si zamislil zvezo iz Kranja čez Kamnik na Polzelo, kar je iz gospodarskih razlogov največje važnosti. Proga Polzela — Žiri — Opčina — Trst bi bila dolga 194 km, proga Polzela — Žiri — Sv. Lucija — Trst, kakor so jo nekateri zamislili, pa 246 km, torej je prva 52 km krajša. Če vzamemo Kranj, ki je centrum Gorenjske, središče naših vodnih sil, tr-

LISTEK.

Kako se je prevarila Kata.

Spisala Lea Fatur.

(Dalje.)

Odšli bota dolga in gospodinja, okrog njega bo dolgčas, muhe in strah, žena bo kramljala s pijancem kočijažem . . . Ze dolgo mu je hodil na pot. Kjer sta bila s Kato, tja je prišel. Klobuk postrani, bele zobe pod črnimi brkami. Bilo je, ko je hodil Vid že bolj počasi, ko so se mu ustavljale noge. Truden se je uprl na ženino roko. In če je privozil prevzetni kočijaž, zaklical zasmehljivo Vidu: »Izvolite, gospod?« — Vid bi se bil rad usedel, o da. Saj je bilo Kato sram voziti ga. A z onim — z onim ne. »Ubiraj se, vrag!« je zaklical usiljivcu in mu hotel pokazati, da se upira on samo zaradi lepšega na ženo. Izpustil je njeno roko, se upokonič. A takoj je kolebal. — Ljudje so se smejali, kočijaž je zažvižgal, poknil z bičem in odvozil. Tako čil je bil oni, tako mlad. Na kosce bi ga bil sešel najraje Vid. Pravil je Kati, da je to najslabši človek na svetu. Kar za služi, to zapije. »Ne menjam ž njim, če sem tudi star,« je trdil. Ona pa je obr-

nila svetle oči, ki so bile neprijazne. Ona bi, bi menjala rada poštenega starca s pijancem, malico za palico, za bič. — Tisti dan je prišlo spoznanje, tisti dan so pogledale vanj žalostne oči prve njegove žene Save. Besnel bi nad nezvesto, pa rajna ga je opominjala, da je Kata mlada, da je bilo tudi njemu hudo, ko je bil navezan na staro ženo. Enako in enako naj se veže, enako in enako . . . Človek greši, ko sili mladost k starosti in greh rodi nov greh. Za hišo, za denar si vzel Vid staro vdovo, za hišo, za denar je vzela mlada tebe.

Poldan, top grmi. Pred Vida pa stopijo nočne prikazni. Sava ga je čakala, da je prišel od vojakov. Delala bota trpela. »Predi in šij,« ji je rekel, »jaz sem se privadil gladkih cest, belih stopnic. V Zagreb grem, si dobim prijetno službo. Lepo in dobro je vrtarju pri grofu Verčaniju — morda suknja — v nji zal fant, rade ga pogledajo mestne gospe.«

Pa tudi vrtar je pogledoval rad za njimi, pokašljeval, pozdravljal. Dogodi se mnogo čudnega, kakaj se ne bi zgodilo, da vzame bogata meščanska vdova ali dekle vrtarja?

Mimo hiše je hodila ob nedeljah Sava Mikulička k maši v cerkev sv. Katarine. Pozimi se je zavijala v dra-

gocen kožuh, poleti je hodila v svileni surki, v dragem nakitu. Bila je plečata, imela je tri podbradke. »Taka je kot pitana gos,« se je smejala grofičina hišna. Vid pa je poizvedel, da ima pitana gos hišo in gorico. Seznanil se je z njo. Na sv. Rojstvo ga je povabila v svoj dom, mu razkazovala svoj imetek in tožila: »Sama sem — dela mnogo, veselja malo. Gospodarja ni, svoje ga človeka nimam.« Vid je razumel: Iztegni roko in tvoje bo . . . Praznik bo vsak dan, si je mislil. V žepu bodo zvenkljani srebrnjaki, zagrebškemu meščanu se bo odkrivalo vse, vino bo stalo vedno v boku, kolačev in štrukljev bo na mizi — bogati Skopičani pogledajo debelo, ko stopi prednje Zagrebčan s svojo gospo, materi in sestri ne bo več sila . . .

Tista neumna Urška! Prišla je, se jokala, ga zaklinjala in zmerjala, da se prodaja stari babi. Punčara neumna. Hišo in denar s staro, ali osebenkanje in revščina z mlado, to pač ni, da bi premišljeval.

In rodila je gorica, rodile so njive, denar je rasel. Vid je hodil uvaževan in rejen ob uvaževani ženi. Bolelo ga je samo, da ni smel sprejemati svojih sorodnikov. Samo na skrivnem je pošiljal materi in sestri.

»Lakomniki so to,« je dejala Sava, i

in jim gre samo za denar. On pa je bil rad stric, dober stric. Sestra se je bila omožila in njenemu sinu je namenil vse, kar mu zapusti žena. Tako sta živela s Savo dolga leta in ni mu prišlo nikdar na mar, da postaja Sava vsak dan bolj neugledna, ko je on še vedno čvrst, čeden mož. Ali . . . Vrag je vrag — najde si pot, da obudi nemir v človeškem srcu.

Nedaleč od Vidove hiše je stanoval upokojen redar. Mož in njegova žena sta lezla vkup, v njihovem stanovanju se je kazala popustna malomarnost starosti. Ženica je umrla. Vid je tolažil pobitega vdovca: »Saj si star, pojdeš kmalu za njo.« — Par mesecev je hodil revež ubogi k Vidovim v vas — samo rajna in rajna. Na mah je izostal — na njegov dom so prišli zidarji. »Ženi se,« so pravili strmečemu Vidu. Ostrmel je še bolj, ko je pripeljal starec ves pomlajen, smehljajoč, res čedno mlado ženo. Tisti dan se je skakala Vidovim sreča. Če je dobil starec z malo pokojnino tako, kaj bi dobil se-le on? — Sava je umela. Neprijazno je odslovila goste.

»To je nepoštena ženska,« je rekla, »Da ne bi delala, je vzela starca. V grobu ne bi imela pokoja, če bi vzel ti tako. . . .«

(Dalje.)

govinsko najvažnejša točka, in si pred očimo dolžino zvez iz Kranja, potem bi imeli iz Kranja skozi Ziri—Opčine—Trst 130 km, dočim imamo iz Kranja skozi Ljubljano v Trst 165 km in iz Kranja skozi Jesenice v Trst 191 km; pomisliti pa je še treba, da bi se pri progih skozi Ziri prihranilo še 22 km gradbe, ker bi pri Opčinah iztekla v državnoželniško progo. — Govornik navaja, kako se je kranjsko prebivalstvo od leta 1890—1900 pomnožilo samo za 16%, od leta 1900—1910 pa samo za 35%. Tega ni kriv beg iz grude v mesta, ampak beg iz dežele v tujino; zdravo krepko kranjsko meso se izrablja v Ameriki in na Vestfalskem! (Veliko pritrjevanje.) Če hočemo temu od pomoči, treba da deželo gospodarsko dvignemo, zato pa je predvsem treba pripravnih prometnih žil. Govornik pojasnjuje gospodarski pomen tretje zveze s Trstom, pa tudi njeno ugodnost v stratežnem oziru. Južna železnica ima v tem oziru glede prometne varnosti dve slabi točki, kako pa je v vojaškem oziru z bohinjsko železnico, ki teče tik ob meji in je povsod izpostavljena nevarnostim, je itak zadostno znano. Kar se tiče izvršljivosti projekta, je glede zveze Polzela—Kamnik vse dovršeno in če se kranjski, ozir. štajerski poslanci v parlamentu energično zanjo zavzamejo, ni dvoma, da se bo v kratkem dosegla. Glede drugega dela projekta, pa zahteva govornik, naj se vprašanje saj proučuje. Prosi, naj se deželni zbor za tretjo železniško zvezo v blagor prebivalstva z vsvo energijo zavzame. (Veliko odobravanje in ploskanje.)

Demšar se zavzame za progo Škofja Loka—Železniki. Proga je trasirana, selški posestniki so že do 300.000 K akcij podpisali. Ta proga je zlasti zaradi lesne industrije zelo velike važnosti. Lesna industrija bi v selški dolini silno zacvetela. Tudi stratežni oziri govore za to progo, saj vojaška oblast sama že misli na cesto iz Bohinja v Sorico in iz Podnarta v Selce. Stavi resolucijo, da se v načrt tretje železniške zveze s Trstom na vsak način sprejme tudi lokalna zveza Škofja Loka—Železniki.

Pirc se zavzame za tretjo železniško zvezo s Trstom zlasti z ozirom na Kranj, ki ima že zdaj na leto do četrtilijuna K prometa. Za Škofjo Loko pa ta proga pomeni naravnost rešitev. Priporoča odsek predlog, obenem pa resolucijo Demšarjevo in ono, ki jo bo stavil poslanec Zabret.

Zabret povdarja pomen železnice, ki bi tekla skozi tuhinjsko dolino in predlaga resolucijo, naj deželni odbor v tem oziru vztraja na svojem sklepu iz leta 1910.

Piber: Prav je, da država ugoditi želji naše dežele ter zgradi še tretjo železniško zvezo s Trstom. Njeno potrebo so utemeljevali vsi predgovorniki, ter izražali še druge svoje želje glede potrebnih drugih prog. Želim le, da bi se njihove želje izpolnile. Toda, gospoda moja, če hoče država imeti pravi uspeh pri železnicah, imeti mora zadovoljno osebo sploh, zlasti zadovoljne nižje sloje, povdarjam še posebno železniške čuvaje in prožne delavce. Vsak delavec je vreden svojega plačila. Železniški čuvaji, ki opravljajo svojo službo v predorih, ravnotoku na progah pač niso primerno plačani s svojim delom. Služba v predorih je najtežja, v dimu, v slabem zraku. Ni čuda, da se teh siromakov kaj rada poloti — smrtonosna jetika. Tem je življenje kratko umerjeno. Veliko trpe čuvaji na progah, saj morajo v prenapeti službi vztrajati po celih 24 ur pri vsakem vremenu. Največ pa trpe prožni delavci. Ti so izpostavljeni največ raznim šikanam svojih predstojnikov. Največ morajo pretrpeti, ako je njih predstojnik — prožni mojster tujec in neprijatelj našega ljudstva. Ne trdim, da so vsi taki, vendar je mnogo prožnih mojstrov, ki ne upoštevajo ne verskega ne narodnega čuta naših delavcev, ki so del našega naroda. Lahko bi navedel kričiče slučaje; tega ne storim. Še hujše je, ako je načelnik sekcije tujec — nacionalen nasprotnik. Koliko delavcev je že bilo krivično odpuščenih! Gospoda moja! Dolžnost te visoke zbornice je, da se na tem mestu zavzamemo tudi za zboljšanje stanja nižjih uslužbencev sploh, zlasti ubogih pomoči potrebnih prožnih delavcev. Visoka zbornica! Leta 1910., meseca marca se je delavcem pač prebral odlok, češ, da se jim na vsaka tri leta, ko postanejo definitivni, zviša plača za 20 vinarjev. Zaman so delavci pričakovali željene tekočega leta se jim je prisodilo onih ubogih 20 vinarjev. Toda čez nekaj dni izšel je zopet nov odlok; po istem je bil omenjeni zvišek zopet odtegnjen pod pretevezo, da se bo plače uredilo

pozneje. Kar so jim dali, so jim zopet vzeli. Sedaj zopet čakajo. Naravno je, da je delavstvo na bohinjski progah vsled tega nečloveškega postopanja razburjeno. Potreba je veliko! Prav je, da tudi v tej visoki zbornici opozorimo železniško ministrstvo, naj upošteva upravičene zahteve železničarskih delavcev ter njih naporno službo s primerno plačo uredi ter jim tudi oskrbi upravičeno draginjsko doklado. V ta namen stavi naslednjo resolucijo: Deželna vlada se pozivlje, naj z ozirom na težko delo in sedanjo draginjo vpliva na železniško ministrstvo, da čimprej definitivno uredi nižjemu železniškemu osebju, zlasti prožnim delavcem državne železnice na bohinjski progah plače in draginjsko doklado ter tako prepreči upravičeno nezadovoljnost, ki zavzema vedno večje dimenzije na celi progah. (Veliko odobravanje.)

Dular priporoča projekt zveze s Trstom iz Zidanega Mostu skozi Novo mesto, Žužemberk—Bloke—Trst. Povdarja velik gospodarski in stratežni pomen te dolenske transverzalne. Stavi resolucijo, naj deželni zbor obnovi v tem oziru svojo staro zahtevo.

Perharc stavi resolucijo: Deželni odbor se naroča, naj pri c. kr. vladi posreduje, da se čimprej podaljša lokalna železnica Gorica—Ajdovščina po vipavski dolini proti Postojni, eventualno od Ajdovščine mimo trga Vipave do pod St. Vida in dalje do Stanjela.

Bartol se pridružuje Dularju in stavi še resolucijo, da se kočevska proga podaljša do deželne meje.

Predlog odseka in vse stavljene resolucije se sprejme.

Ena cestna in ena osebna zadeva.

Hladnik predlaga glede prošnje občine Rovte za podaljšanje okrajne ceste iz Rovt v Ziri sledeče: Deželni odbor se v zmislu deželno-zbornskega sklepa z dne 31. januarja l. 1910 naroča, da cesto ob potoku Sori obenem z nameravano krajšo progom nad vasjo Ziri in Logatcem čimprej dogradi.

Sprejeto.

Lenarčič poroča o prošnji Josipa Senka, hišnika v deželnem muzeju, da se pomakne v višji plačilni razred in predlaga, da se prošnji ugodi.

Sprejeto.

Občinski gospodarski odbori.

Jarc poroča imenom ustavnega in občinskega odseka o zakonskem načrtu, ki ga je z ozirom na izpremenjeni občinski red in občinski volilni red izdelal deželni odbor, da se reformira tudi pristavek II. k občinskemu redu, s katerim se urejajo gospodarski odbori občin. V tem pogledu je vladal zdaj po občinah velik nered; nekatere občine so prišle celo ob svoje premoženje; zelo dvomno je pa zlasti vprašanje agrarnih skupnosti, oziroma skupne lasti. Da to stvar spravi v red, je deželni odbor izdelal sledeči zakon:

Člen I.

Določbe pristavka II. k občinskemu redu z dne 17. februarja 1866 dež. zak. št. 2 o oskrbovanju soseske imetja se s tem izpremene in naj se prihodnje glase tako:

1. Vsaka podobčina ali soseska v občini je, kar se tiče njenega posebnega imetja in posestva, samostojna skupina.

2. Taki skupini lastno premoženje oskrbuje iz treh članov in dveh namestnikov obstoječ gospodarski odbor, ki ga volijo za dobo treh let občanje, katerim je v dotični podobčini ali soseski najmanj eno leto predpisan občinskimi dokladi podvržen direktni davek.

Ako se dohodki premoženja po dosedanjih starih navadi ne vporabljajo na korist vsem občanom, ampak izključno le na korist določenemu številu tistih, tedaj volijo gospodarski odbor samo upravičenci.

Če je kdo član ali namestnik v občinskem odboru, zato ni izključen od izvolitve za člana ali namestnika v gospodarski odbor.

Tisti, ki so si v prvem ali drugem kolenu v sorodu ali svaštvo, ne morejo biti obenem člani ali namestniki gospodarskega odbora.

V ostalem veljajo glede pravice voliti in voljen biti zmiselno določbe §§ 1. do 11. občinskega volilnega reda.

3. Župan ima sestaviti volilni imenik za volitev članov in namestnikov gospodarskega odbora.

Vsi volilci tvorijo eno volilno skupino.

Izkaznice in glasovnice za volitev gospodarskega odbora so rumene barve.

Reklamacijska komisija obstoji iz župana kot predsednika in iz štirih

od občinskega odbora izvoljenih volilcev, ki imajo pravico biti voljeni. V ostalem naj se izvrše priprave za volitev po zmislu §. 17.—19. občinskega volilnega reda.

Volitev vodi volilna komisija, obsoječa iz župana ali njegovega namestnika kot predsednika in iz štirih od njega za zaupnike določenih volilcev, ki imajo pravico biti voljeni.

Sicer naj se za volitev porablja zmiselno določbe I. poglavja, tretji oddelek, občinskega volilnega reda.

Člani gospodarskega odbora volijo iz svoje srede pod vodstvom po letih najstarejšega člana z nadpolovično večino glasov načelnika. Pri enakem številu glasov odločuje žreb. Glede pritožb proti volitvi načelnika velja § 43. a) o. v. r.

Ako gospodarski odbor za oskrbovanje podobčinskega premoženja, tekom volilne dobe tudi v slučaju, da se vanj pokliče namestnik, ne šteje za sklepčnost potrebnega števila treh članov, ima župan nemudoma odrediti nadomestno volitev za še ostali čas volilne dobe.

4. Možje, ki so izvoljeni za oskrbovanje podobčinskega premoženja, morajo županu v roke obljubiti, da bodo v tej službi vestno izpolnjevali svoje dolžnosti.

5. Ta gospodarski odbor se glede imetja in posestva podobčin, oziroma sosesk o onih poslih gospodarstva, katere § 31. občinskega reda glede cele občine odkazuje občinskemu odboru v posvetovanje in sklepanje, tudi posvetoje in sklepa v skupni seji, in veljajo za te seje določbe §§ 45.—48. o. r. s tem razlikom, da morajo o sklepih sestavljene zapisnike kakor tudi v § 53. o. r. navedene listine v zadevah podobčinskega premoženja podpisati vsi trije člani.

6. Da more gospodarski odbor veljavno sklepati, morajo biti navzoči vsi trije člani, in za veljavnost sklepa je potrebna nadpolovična večina glasov navzočih. Na mesto zadržanega ali manjkajočega člana naj se pokliče namestnik.

V posvet in sklepanje o letnem računu naj se pokliče namesto tistega, ki daje račun, eden izmed namestnikov, da glasuje.

O dokladah za pokritje v proračunu izkazanih primanjkljajev soseske ali podobčine, kakor tudi o najetju posojil, ima pravico sklepati edinole občinski odbor, če se zato nanj obrne gospodarski odbor.

Pritožbe proti sklepom gospodarskih odborov se morajo v neprestopni dobi štirinajstih dni od tistega dne dalje, ko je bil sklep razglašen ali vročen, izročiti načelniku, kateri jih predloži potom občinskega urada deželni odboru.

7. Od gospodarskega odbora storjeni sklepi naj se, ako je za njih veljavnost potreba višjega odobrenja (§§ 90. do 93. o. r.), pošljejo županu, da jim isto izposluje, in se mu morajo tudi sicer naznaniti vselej, kadar to zahteva.

8. Od gospodarskega odbora za oskrbovanje podobčinskega premoženja storjene in, če je treba, po višjem oblastvu odobrene sklepe izvršuje načelnik in, kadar je on zadržan, po letih starejši izmed obeh članov, in ukazuje tudi, kar se tiče navadnih opravil gospodarstva; zato se imajo glede njegovega poslovanja vporabljati po zmislu določbe občinskega reda sploh in zlasti one §§ 50., 51., 53.—55. in 60.—71.

9. Podobčine ali posamezne soseske pridre lahko za oskrbovanje svojega imetja osebe, katere so jim do zdaj po stari trdni navadi opravljale to službo, čeprav ti oskrbniki niso taki, kakor jih zahteva druga in tretja številka teh naredb. Ti oskrbniki pa morajo biti vsaj trije in naj tudi sicer imajo take lastnosti, da lahko izpolnjujejo vse druge gospodarske dolžnosti, kolikor jih je naštetih v tem pristavku.

Člen II.

Prestoječe določbe ne veljajo za oskrbovanje onega premoženja, katero v zemljiški knjigi ni vpisano kot lastnina podobčine ali soseske kot take, ampak kot skupna lastnina upravičencev ali večjega števila določeno označenih oseb. (Skupna lastnina, solastnina. §§ 825.—850. obč. drž. zak.)

Odsek se je o zakonskem načrtu posvetoval in predlaga zbornici sledeče:

1. Od deželnega odbora predloženemu načrtu zakona se pritrdi s sledečimi izpremembami:

Členu I. naj se doda kot št. 10. sledeči odstavek: 10. Ako bi člani gospodarskega odbora zanemarjali svoje dolžnosti ali bili uporni nasproti višjim ukazom, je slično uporabiti določila § 92. o. r.

Kadar so tehtni razlogi, sme deželni odbor dnevno in deželno vlado razpustiti gospodarski od-

bor. Najkasneje v štirih tednih po razpustu se mora razpisati nova volitev.

Zaradi začasnega oskrbovanja opravi do ustanovitve novega gospodarskega odbora odredi deželni odbor potrebno.

Člen II. naj se glasi:

Predstojenče določbe ne veljajo za oskrbovanje onega skupnega premoženja, ki veljajo zanj §§ 825.—850. obč. drž. zak. o skupni lastnini in solastnini.

2. Deželnemu odboru se naroča, naj izposluje temu zakonskemu načrtu Najvišjo sankcijo.

Slednjič predlaga odsek sledeče resolucije: C. kr. vlada in deželni odbor se pozivljata, naj skrbita za to, da se čim prej preišče pravno razmerje v zemljiški knjigi vpisanega imetja sosesk in skupne lasti vaščanov, oziroma občanov, da se odpravijo vse nejasnosti in površnosti, ki so se zgodile in se vpiš uredi dejanskim razmeram primerno.

Višnikar je v splošnem protin načrtu.

Pegan govori pro.

Dr. Triller izjavlja, da je zanj zakonski načrt nesprejemljiv. Z določbami glede gospodarskih odborov se hočejo ustanoviti nekaka nova gerentstva in dati deželnemu odboru preveliko oblast. Kar se pa tiče člena II. glede solastnine, se mu zdi, da je v prvi vrsti sklenjen zato, da pride deželni odbor meščanski korporaciji v Kamniku do živga.

Dr. Eger se izjavi tudi contra.

Dular predlaga neko resolucijo, ki je na poročevalskem sedežu ni bilo slišati.

Dr. Krek: Glede agrarnih skupnosti vlada velik nered. Zakonodaja je v tem oziru popolnoma nejasna. Nemški reformirani državljanski zakonik ima zdaj glede tega jako primerna določila. Dozdaj je vladala pri nas tendenca skupno last porazdeliti in jo izpremeniti v zasebno. Godilo se je to navadno takole: Možje iz občinskega odbora so vložili zoper občino glede skupne lasti tožbo; občina se je dala sama kontumacirati in tako se je skupna last izpremenila v zasebno. Ta proces je treba ustaviti in rešiti, kar se še dá od skupne lasti, ki je velikega gospodarskega pomena, rešiti. Zato je treba zakonski načrt deželnega odbora pozdravljati. Občine in deželni odbor imajo pravico o agrarnih skupnostih odločevati, kajti mi stojimo na stališču, da imajo te skupnosti javnopraven značaj. Dularjevo resolucijo priporočam, formuliral pa bi jo tako, da se njegova želja vpoštevata pri formulaciji novega državljanskega zakonika.

Višnikar odgovarja dr. Kreku.

Jarc odgovarja kontra-govornikom in konstatira, da je zadnji čas pri agrarni oblasti zavela boljša sapa in se izkuša skupna last ohraniti.

Zakonski načrt, oziroma predlogi odseka in resolucija Dularjeva se sprejmejo.

Letno poročilo deželnega odbora za leto 1910.

O letnem poročilu deželnega odbora za l. 1910. poročajo baron Rechbach, dr. Žitnik, Ravnikar in Dimnik.

Dr. Žitnik stavi k letnemu poročilu sledečo resolucijo:

Ker je dosedaj običajno letno poročilo po svoji vsebini pravzaprav le uradni pripomoček, ne pa pripravno za informacijo širšim krogom, zato se pozivlje deželni odbor, naj v posebnih, po posameznih tvarinah razdeljenih poročilih izpopolni dosedanje letno poročilo. V teh poročilih naj se tudi objavijo določila in pojasnila, ki veljajo glede na posamezne panoge delovanja deželnega zastopa za gospodarsko povzdigo in napredek.

Dr. Žitnik stavi tudi resolucijo glede uravnave Pivke in izvaja v tem oziru sledeče:

Letno poročilo dež. odbora podaja sliko deželne uprave. Iz posameznih letnih poročil je mogoče sestaviti zgodovino posameznih točk, ki spadajo v področje deželnega zbora in odbora. Ta zgodovina pa kaže obenem, da se je tekom desetletij tudi v deželni upravi ugnezdil Birokracij, kar pa je čisto naravno vzpričo vedno se množecih agend, ki obtežuje in ovira enoten pregled uprave. Za zgled navajam vprašanje uravnave reke Pivke na Noiranjškem. To vprašanje je z gospodarskega in tehničnega stališča jako važno. V tehničnem oziru je uravnava Pivke v tesni zvezi z osuševanjem planinske kotline, cerkniškega ozemlja in ljubljanskega barja. Še važnejše je v gospodarskem pogledu. Pivka v daljavi 237 kilometrov na mnogih krajih od Zagorja do Postojne poplavlja redno vsako leto najboljše travnike, nepravilna velike mlake in poblati travo, več-

krat tudi seno. Vsled tega ima prebivalstvo redno vsako leto ogromno škodo. Naravno je torej, da lastniki zemljišč že dolgo vrsto let vlagajo ukrepe na deželni odbor, naj potrebnou prošne, da se Pivka uravna. Že leta 1889. dne 23. novembra je deželni zbor naročil dež. odboru, da prične s pripravami za uravnavo Pivke. Vršile so se v poznejših letih obravnave z deželno vlado in komisije ob Pivki. Uspeh je bil, da je leta 1904. dež. vlada doposlala dež. odboru podrobno izdelan načrt. Po tem načrtu bi znašali stroški 1.050.000 kron, na oral zemljišč okroglo 2000 kron. Ti stroški bi ne bili v nobenem pravem razmerju z vrednostjo zemljišč. To naglašala tudi komisija, ki se je vršila meseca sušca 1905. Te komisije so se udeležili dvorni svetnik v poljedelskem ministrstvu G. Markus, stavbni svetnik Böltz kot zastopnik dež. vlade in stavbni svetnik Sbrizaj v imenu dež. odbora. V zapisniku komisija naglašala, da se more ta načrt in proračun bistveno skrajšati, tako da bi znašali stroški približno le 250.000 kron. Proračun je odvisen od množine vode, ki naj bi se odvajala, in od spretnosti projektanta, ki mora biti več kulturnotehničnih del. Veščaki pa naglašajo, da se največje in škodljive povodnji odpravijo, ako se v gorenjem toku Pivke napravi preseke, ki bodo omogočile hitrejši odtok povodnj. Pri teh presekah naj bi se na ugodnih krajih napravile zapore za namakanje travnikov. Posebno nujna je uravnavna pod vasjo Trnje, koder so stalne mlake in povodenj nastopa celo v spodnji del vasi. Posebno škodo pa delajo povodnji od Prestranka doli do Postojne. Tukaj pa se odpravijo večje povodnji in škode na zemljiščih, ako se odkupi in podre vsaj en jez, ki je visok okoli dva metra in zadržuje odtok vode, da zastaja daleč gori do Matenje vasi in po dolini proti Hrenovicam. Z ozirom na to predlagam v imenu odseka za letno poročilo: Deželnemu odboru se naroča, naj čimprej vse potrebne ukrepe, da se prične vsaj delna uravnavna Pivke.

Dr. Pegan stavi z ozirom na potrebo stvarnih in osebnih reform v dež. prisilni delavnici predlog, da se dež. odbor pooblašča, da izvede v prisilni delavnici potrebne stvarne reforme in se mu v to svrhu dovolj izven proračuna potrebni kredit, nadalje pa se mu tudi dovoli, da v svrhu izvedbe osebnih reform nastavi potrebno osobje preko določil službene pragmatike.

Ravnikar predlaga resolucijo, da se vlada pozivlja, da potom zakona dovoli občinam odškodnino za posle prenešenega delokroga.

Isti stavi resolucijo, da deželni odbor občinam vnovič priporoča, da uvedejo davek na žgane pijače.

Isti predlaga, naj deželni odbor uvede tečaje za župane in tajnike.

Letno poročilo ter vse stavljene resolucije se brez debate sprejmejo.

Mitnina za avtomobile.

Dr. Žitnik poroča o zakonskih načrtih deželnega odbora, glasom katerih se uvede na deželnih cestah na Rakeku, Bloški polici in v Podklancu ter na reški deželni cesti mitnina za avtomobile in sicer 2 K, za motornakolesa pa 20 vin.

Drobnič nasvetuje, naj se na deželni cesti Rakek—Bloška Polica avtomobil sploh prepove, ker razdira cesto in hudo prizadeva ondotno prebivalstvo, ki živi od voznine.

Baron Liechtenberg predlaga, da se mitnina za motorna kolesa poviša od 20 vin. na 50 vin. (Dr. Lampé: Jaz sem tudi za to! — Veselost.)

Zakonska načrta in predlog barona Liechtenberga se sprejmo.

Neka prošnja.

Dr. Krek poroča o prošnji »Oesterreichische Zentrale zur Wahrung der landwirtschaftlichen Interessen« (Hohenblumova centrala). Odelek predlaga, da se prošnja odkloni. Sprejeto.

Debata o varstvu deželne avtonomije.

Dr. Pegan poroča o posvetovalnih ustavnega odseka glede kazenske preiskave, ki jo je uvedla sodnija zoper deželne uradnike F. Kristana in J. Možina in predlaga v imenu odseka:

Deželni zbor konstatuje, da je po občinskem redu, oziroma volilnem redu za vojvodino Kranjsko z dne 17. oktobra 1910, deželnega zakonika št. 32, izdajanje glasovnic za občinske volitve golj avtonomna zadeva deželnega odbora. Izraža svoje usupnenje, da je justična oblast obdolžila, oziroma osumila deželnega nadčijala Franca Kristana in dež. oficijala Ivana Možina pregreška zoper zakon o varstvu volilne svobode z dne

26. januarja 1907 samo zaraditega, ker se je trdilo, da sta izročila nekaj glasovnic za občinske volitve v občini Prečna, medtem ko bi se bila justična oblast, če je bila kaj v dvomu o stvarnem in pravem položaju, lahko o tem takoj poučila s priprostim vprašanjem na deželni odbor, od koder bi bila takoj izvedela, da je deželni oficijal Ivan Možina, ki je edini izročil zadevne glasovnice, vršil s tem samo svojo uradno dolžnost. **Gospod deželni glavar se naproša, da na pristojnih mestih zoper tako ravnanje, v kolikor obsega poseg v avtonomni delokrog deželnega odbora, v varstvo deželne samouprave najodločneje protestuje.**

Poročevalec konstatuje, da je odelek na podlagi rekviriranih kazenskih aktov dognal sledeče: 1. Preiskovalni sodnik v Novem mestu je uvedel preiskavo zoper omenjena deželna uradnika za dejanje, ki pomeni uraden posel; 2. dasi je preiskovalni sodnik uvedel zoper nju preiskavo le kot zoper osumničenca, ju je deželno sodišče v Ljubljani zaslislalo kot obdolžence; 3. Glasovnice je izročil eden izmed imenovanih uradnikov, preiskava pa se je uvedla zoper dva; 4. preiskava zoper nju se je uvedla kljub temu, da je dotični uradnik glasovnice izročil na moj ukaz, ki prevzamem zanj vso odgovornost; 5. preiskovalni sodnik ni poznal tozadevne določbe občinskega reda in je tako s svojim postopanjem posegel v delokrog občinske avtonomije. Poročevalec popravlja svojo prvotno trditev, da je to stvar zagrešil državni pravdnik, krivda pade na sodišče. Govornik opozarja na nedogledne posledice, ki bi jih utegnlo to imeti, ako deželni zbor k temu molči. Če to trpimo, nismo vredni, da sedimo tu kot varuhi deželne postave. Pozivlja vse stranke, da za odsekov predlog glasujejo. (Bravo-klici.)

Grof Barbo: Odelek je zadevo natančno preiskoval. Kar se tiče napadov dr. Pegan na sodstvo, češ, da so beriči itd., bi bil govornik pričakoval, da bi jih bila deželni predsednik in deželni glavar zavrnila. Nekaj drugega pa je, če gre za varstvo deželne avtonomije. Ako se je deželna avtonomija kršila, je treba zoper to energično protestirati. Predlog odseka prepušča razsojo deželnemu glavarju, ki ima glede deželne avtonomije jako tenko vest. Zato bo veleposestvo glasovalo za predlog.

Eksc. baron Schwarz izjavi, da napadov na sodstvo ni slišal. Če bi jih bil, bi jih bil zavrnil.

Višnikar: (Ko jame Višnikar govoriti, zapuste vsi poslanci narodno - naprednega kluba dvorano, kar vzbudi splošno pozornost.) Občinske volitve v Prečni so vzbudile senzacijo po celi deželi. (Deželni glavar: Prosim, tukaj se ne gre za občinske volitve v Prečni, ampak zgolj za to, ali se je kršila deželna avtonomija! — Višnikar: Jaz hočem zadevo pojasniti. — Deželni glavar: Gospod poslanec, ako se ne boste držali predmeta, vam bom vzel besedo!) Jaz hočem dokazati, ali je imelo sodišče povod uvesti preiskavo, se je li kršila pri teh volitvah volilna svoboda in sta li s tem v zvezi dotična deželna uradnika. Jaz sicer ne verjamem, kar so o tem pisali nekateri listi, češ, da so poslali od deželnega odbora glasovnice za Prečno že potem, da bi se pomnožili glasovi za S. L. S. (Deželni glavar: To ne spada k stvari! Gospoda poslanca pozivljem vnovič, da se drži stvari!) Sodnik pa je imle po mojem mnenju povod uvesti preiskavo, priznam pa, da se je storila napaka, ko se je dotičnika zaslislalo kot »obdolženca«. Novomeški sodnik ni vedel — (Deželni glavar: To ne spada k stvari! Jaz opomnim gospoda poslanca zadnjič, da govori k predmetu, sicer vam vzamem besedo!) Gre se le za kršenje deželne avtonomije! — Višnikar razburjeno odgovarja. — Deželni glavar: Kakšno obnašanje pa je to? Gospod poslanec, **jaz vas bom dal takoj izključiti!** Govornik nadaljuje o deželnem odboru in njega ravnanju. (Deželni glavar: O tem ne boste govorili!) Govornik: Če ne smem govoriti, se odpovem sam besedi.

Dr. Krek: Pri tej stvari se ne gre prav nič za prečenske volitve in za stvari, ki jih je navajal predgovornik. **Tu gre le za to, ali veljajo v celi državi tudi zakoni, sklenjeni od dežele in od cesarja potrjeni!** (Veliko pritrdjevanje.) Mi zahtevamo, da tudi justica te zakone spoštuje! (Burno pritrdjevanje.) Občinski red določa jasno, da sme deželni odbor izročati glasovnice. Naj je to komu vseh ali ne, to je vseeno, nihče nima pravice, uradnika, ki je to določbo upošteval in izvršil, kar se mu je v tem oziru zaukazalo, klicati za to na odgovor! (Veliko pritrdjevanje.) V

tem oziru se je kruto kršila deželna avtonomija in trdno upamo, da bo deželni glavar tiste, ki se jihi to tiče, na pravem mestu in na pravi način poučil, da to ne gre! (Ponovno pritrdjevanje.) Če justica hoče, da ne bo treba na tak izjemen način proti njej nastopiti, naj gleda, da bo z največjo vestnostjo izpolnjevala zakon! (Burno odobravanje.) Če justica vzbudi le sum, da zakonov ne ceni, **potem justica sama izpodkopa temelj na katerem stoji, in izpodkopa javni red in javno moral!** (Viharno pritrdjevanje.) Ko gre za deželno avtonomijo, ne pride v poštev samo navadni zakoni, ampak pride v poštev v prvi vrsti ustava, in kdor tako dela zoper ustavno določila, **ta je revolucionar!** (Veliko pritrdjevanje.) **To je revolucijsko rovanje zoper temelje državne ustave** (Ponovno burno pritrdjevanje) in zoper to moramo z vsemi silami protestirati! Jaz se spričo tega čudim, kako je mogoče dobiti poslance, ki proti predlogu odseka glasuje! (Klici: Skandal! — Vse odobravanje in ploskanje.)

Eksc. baron Schwarz: Iz izvajanj g. predgovornika bi se dalo posneti, da je očital justici, da je revolucionarna. Ta očitek zavrača. Kar se stvari same tiče, prosi, naj bi se stvar ne smatrala pretragično. Ne razume živahnosti, s katero se ta zadeva obravnava. Če se je res deželna avtonomija kršila, naj se zadeva popolnoma mirno preišče.

Dr. Pegan zavrača grofa Barbota in Višnikarja in izjavi, da ni cesar, kar je rekel o postopanju sodne oblasti v tej zadevi, ne prekliča.

Vrši se glasovanje. Deželni glavar konstatira, **da je predlog odseka sprejet z vsemi glasovi zbornice, izvemši en sam glas.** (Ta enunuciacija vzbudi veliko veselost zavoljo dejstva, ker so vsi liberalni poslanci zapustili dvorano razun posl. Višnikarja, katerega so pustili njegovi tovariši samega, veleposestvo je pa glasovalo s S. L. S.)

Podržavljenje ljubljanske policije.

Poročevalec Jacz poroča v imenu ustavnega in občinskega odseka o vladni predlogi glede podržavljenja ljubljanske policije. Policija v Ljubljani ne odgovarja zahtevam, ki se stavljajo nanjo. Zato je podržavljenje nujno potrebno. Ker pa se glede prispevka, ki naj ga Ljubljana plača, ni dosegel sporazum in ker se prispevek 130.000 kron, ki ga vlada zahteva s primernim stopnjevanjem, zdi previsok, zato je odelek sklenil glede tega formulacijo § 2 vladne predloge v tem smislu, da bodo mogoča nadaljna pogajanja. Odelek predlaga:

1. Predloženemu zakonskemu načrtu se pritrdi s tole izpremembo: § 2 se naj glasi:

Ako se do 31. marca t. l. med vlado in občinskim svetom ljubljanskim ne sklene v § 45. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano omenjeni dogovor, tedaj določi prispevek ljubljanske občine k stroškom, ki nastanejo državnim upravi, izvršujoči v § 1. navedena opravila krajne policije, c. kr. deželna vlada dogovorno z deželnim odborom naredbenim potom.

2. Deželnemu odboru se naroča, naj temu zakonskemu načrtu izposluje Najvišjo sankcijo.

Eksc. baron Schwarz izjavi, da odgovarja podržavljenje policije splošni želji prebivalstva, ki je vladno predlogo sprejelo z največjim in splošnim zadovoljstvom. Kar se tiče finančne plati tega vprašanja, prispevek 130.000 K, ki ga zahteva vlada, nikakor ni previsok. Mesto izdaja že zdaj za policijo 141.357 K, če pa prištejemo draginjske doklade in druge stvari, ki so se že upeljale, se ta prispevek poviša na okroglo 160.000 K. Pomisliti je pa treba, da se bodo, kakor je razvidno iz znane spomenice mestnopolicijskega urada, morale uvesti reforme, ki bodo zvišale strošek za policijo na okroglo 200.000 K. Iz tega je razvidno, da vsota 130.000 K nikakor ni pretirana, ampak bo mesto nasprotno še veliko prihranilo. Spričo tega je zelo presenetljivo dejstvo, da je občinski svet, namesto da bi proposicijo vlade sprejel, nastavljal tako nizko vsoto (40.000 K in 500 K stopnjevanja), da zija med zahtevo vlade in stališčem občinskega sveta nepremostljiv prepad. Primera, ki se je od gotove strani navajala glede drugih mest, kjer so popolnoma drugačne razmere, ne drži. Prispevek, ki ga zahteva vlada, je pravičen. Zato prosi zbornico, naj sprejme vladno predlogo neizpremenjeno.

Dr. Triller brani policijo, češ, da ni nedostatkov in meni, da želja po podržavljenju ne izhaja iz ljudstva, ampak iz palače na Bleiweisovi cesti. Vlada je nepravilno postopala, ker se glede prispevka ni z občino popreje

domenila, vsled česar pomeni njeno postopanje kršenje mes. ne avtonomije in bi moral deželni zbor vladi njeno predlogo vrniti. Zdi se mu, da hoče vlada naložiti Ljubljani vo. no kontribucijo zaradi nekih preteklih dogodkov. Če vlada hoče policijo, naj jo sama plačuje. S. cer pa predlaga resolucijo: Ljubljana prispeva za policijo 40 t. o. K. lelo s stopnjevanjem 500 K. Nadalje stavlja resolucijo: Vlada se naproša, da prevzame celotno policijsko s. ražo. — Je pa odločno zoper odsekov predlog, ki je le nekaj »Verlegenheits« predlog. Treba je jasno reči, da se Ljubljana ne sme obremeniti.

Dr. Lampé: Odelek predlog je velevažen. Odelek se je z zadevo temeljito bavil. Policija je nujno potrebna izpopolnitve in pomnožitve. Različno je le mnenje glede prispevka. Da je policijo treba podržaviti, to je brez dvoma in če je dr. Triller dejal, da podržavljenje ne služi prebivalstvu, ampak le v to, da bi gospoda na Bleiweisovi cesti mirneje spala, bi jaz lahko v tem oziru marsikaj navedel, iz česar bi jasno sledilo, da bi bilo z ozirom na go. ove stvari potrebno, ljublj. policijo podržaviti za vsako ceno! Ampak mi presojamo s var. čisto mirno. Dr. Triller je ugovarjal, da prebivalstvo ne želi podržavljenja policije, toda ljudstvo je to zahtevalo izreklo na nešteti shod. h, in če bi stranka g. dr. Trillerja bila res naziranja, da podržavljenje policije ni splošna zahteva prebivalstva, bi bil občinski svet proti podržavljenju gotovo protestiral, česar pa ni storil. (Pritrdjevanje.) Pomislimo nadalje, da se k državni policiji priregnejo tudi predkraji, kar je s stališča javnega miru in reda v največjo korist Ljubljane. Gre se pa pri tem za trajno obremenitev Ljubljane in zato je treba hladnega prevdarka na vse strani. Rečem pa odkrito, da se nam v tem oziru demagogija ne dopade. Demagogično je, če ena stranka reče: Mi gremo nižje, potem pa pridejo drugi in reko: Mi gremo pa še nižje! in tako licitirajo navzdol. Če je treba kaj občekoristnega napraviti, potem je treba imeti poguma tudi nasproti javnosti. (Pritrdjevanje.) Prispevek, ki ga terja država, je manjši kakor vsota, ki jo mesto izdaja danes za policijo. (Tako je!) Vzlic temu se pa tudi meni zahtevana vsota zdi previsoka. (Pritrdjevanje.) Ker vlada vztraja pri svojem, na drugi strani pa je občinski svet sklenil prispevek, ki ga vlada absolutno odklanja, je treba dobiti pametne srede. (Tako je!) Zato je predlog odseka najpametnejši, kar se je moglo v tem oziru ukreniti. Kar je v moči deželnega odbora, bo vse storil, da olajša Ljubljani breme! (Veliko odobravanje.) Resolucije Trillerjeve brezpogojno ne moremo sprejeti, ker vsa policija gotovo ni sposobna, da bi jo država sprejela, naj se torej namesto policijo »v celoti« sprejme beseda »po možnosti«. Kar se tiče očitka, da je vladna predloga proti avtonomiji Ljubljane, je neopravičen, ker je v prvi vrsti dolžnost države skrbeti za javni mir in red. (Pritrdjevanje.)

Dr. Eger izjavi, da bo glasoval za odelek predlog, predlaga pa resolucijo, naj deželni odbor pri pogajanjih z vlado po možnosti krije finančne interese Ljubljane.

Poročevalec zavrača nekatere trditve dr. Trillerja. — Glede finančne plati pozivlja vlado, naj z ozirom na to, da je Ljubljana zdaj na tem, da svoje gospodarske razmere konsolidira, vpoštevajo položaj Ljubljane.

Deželni predsednik izjavi, da bo vlada te želje blagohotno upoštevala. (Odobravanje.)

Predlog odseka, v smislu dr. Lampeta izpremenjena resolucija dr. Trillerjeva in resolucija dr. Egerja se sprejmejo.

Lex Lampé.

Dr. Pegan poroča v imenu ustavnega odseka o nujnem predlogu dr. Lampeta, naj se deželnemu odboru glede končnega tekstiranja zakonov v nebištenem oziru in prevodov dá potrebno pooblastilo. Sprejeto.

Odgovor na interpelacije.

Deželni predsednik odgovori nato na dve interpelaciji glede podpor za občini Drašiči in Radovica in glede postopanja okrajnega živinozdravnika v Krškem. Brani vlado in njene organe.

Odgodenje zasedanja.

Deželni glavar dr. Šusteršič: Dnevni red je izčrpan. Z zadovoljstvom gleda deželni zbor in vsa dežela na plodonosno delovanje deželnega zbora v tem zasedanju. V razmeroma kratkem času je deželni zbor rešil zakone, ki so za deželo v gospodarskem oziru največje važnosti. Postavil je proračun na trdno ustavno podlago, sklenil davščino na

prirastek vrednosti, izredno pomembni vodopravni zakon, ki pomeni veliko legistativno delo, lovski zakon, zakon o uravnavi Sore, Kamniške Bistrice in vipavskih hudournikov, zakon o izboljšanju pašnikov, dolžnosti vzdrževanja ograj in druge. Tudi na polju občin-skih zadev je bilo delovanje deželnega zbora jako plodovito, ustanovilo se je šest samostojnih občin, sklenil zakonski načrt o pravnih sredstvih zoper odločbe občinskih oblasti in reformiralo gospodarstvo občin, kjer je dozdal vladal velik nered, nadalje občinske takse, izpremembo volilnega reda za Ljubljano in podržavljenje policije v stolnem mestu. Na polju vzgoje in pouka je sklenil deželni zbor ustanoviti gospodarsko šolo za kmečke mladeniče, dvorazredno trgovsko dekliško šolo, izpopolnil v ljudskem zmislu zakon o šolskem nadzorstvu in izvedel reformo oddelka za korigende v prisilni delavnici, s čimur je storil prepotrebne korake naprej v vprašanju mladinske oskrbe. — Omenjam na narodno-gospodarskem polju sploh sklep, da se ustanovi centralna klavnicna in podeželi kmetijsko kemijsko preizkuševališče. — Glede komunikacij se je definitivno izpopolnil cestni zakon, vsled česar je upati, da dobimo v kratkem cestni zakon, ki je najmodernejši v celi državi; bavili smo se nadalje z železniškimi zadevami, in osebno je omeniti sklep glede tretje železniške zveze s Trstom. Visoki deželni zbor! Naša dolžnost je, da se zalivalimo deželni vladi za njeno dobrohotno in marljivo sodelovanje, pa tudi osrednji vladi, da nam je dala zadosti časa na razpolago za naše delo. Upamo, da bo i v bodoče za to skrbela, da bo imel naš deželni zbor, ki je eden najbolj delavnih v celi državi, vedno zadosti časa na razpolago, da reši svoje naloge. Zahvaljujem se tudi vsem članom te visoke zbornice za blagohotno podporo, ki so jo naklonjevali meni pri izvrševanju mojega težavnega posla.

Vsled najvišjega ukaza izrekam, da je deželni zbor odgođen! Med ploskanjem in odobravanjem besedam deželnega glavarja se poslanci razidejo.

DAVEK NA ZABAVE.

Koroškemu deželnemu zboru je bil v seji 21. t. m. predložen zakonski načrt o uvedbi davka na zabave v prid občinskim ubožnim zakladom. Po tem zakonskem načrtu bi bile občine upravičene, pobirati na podlagi vsakoletnega sklepa občinskega zastopa sledeče pristojbine: 1. od glasbenih zabav ali javnih predavanj proti vstopnini do 15 K, v kolikor ne služijo te prireditve dobrodelnim namenom; 2. od tekmovalnega kegljanja, streljanja itd. do 3 K; od konjskih dirk in športnih tekem proti vstopnini do 20 K; 4. za ognjemete, bakljade ali sprevede v kostumih do 10 K; 5. od produkcij gimnastikov in enakih umetnikov do 3 K od vsake predstave; 6. od produkcij v cirkusih, menažerijah, kinematografih, vrtljakov itd. do 5 K na dan; 7. od produkcij čarovnikov, govornikov s trebuh, električnih in enakih aparatov za vsako predstavo do 4 K; 8. od gledališnih in varietetnih predstav do 20 K; 9. od glasbenih avtomatov pa 5 K na leto. Mesta, trgi in občine z nad 10.000 prebivalci so upravičene pobirati dvojne navedene pristojbine.

SKUPNI FINANČNI MINISTER BILINSKI IN ČASOPISJE.

Praški list »Bohemia« prinaša o novoimenovanem skupnem finančnem ministru Bilinskiju ne ravno posebno

Vitez Bilinski.

faskav članek: »Smemo pač upati, da je kariera g. Bilinskega s tem imenovanjem dosegla svoj višek. Ni mu bilo sicer dano, da bi prevzel tako dolgo zaželeno mesto ministrskega predsednika v kakem novem koalicijskem ministrstvu, vendar bo pa tudi to mesto glede na važnost v skupni vladi in na širokost delokroga njegovo častihlepnost utešilo. Za avstrijske politike

pa se poslavlja z dr. Bilinskim nemirni element, kateremu častihlepnost še ni nobene reči tako ustavljala, kakor temu, da bi stopil v pokoj. Mož jo je vedno tako zasukal, da so ga imeli merodajni krogi kljub njegovim ponesrečenim poizkusom za svežo moč, za potrebno rezervo. Nikdar ni šel na dopust dalje od Ischla. Skozi trideset let je bil vedno kot poletni gost tam, kjer so ga lahko pri vsaki važnejši politični zadevi imeli pri roki. Upati je, da bo smatral sedaj Bilinski to mesto, ki ni nobena obiskovalna deska več, za svoj cilj in obenem polje za delo, na katerem se mora boljše in večje stvari ustvariti, kakor na odru parlamentarnih intrig.«

CAR NIKOLAJ IN KRALJ NIKOLAJ.

»Berliner Tageblatt« poroča o posetu črnogorskega kralja Nikolaja pri ruskem carju sledeče: Kralj Nikita je tožil, da so Črnogorci oropani vse politične in gospodarske ekspanzijske moči. Položaj je tak, da sili skoro k vojni. Napram temu je izjavil car, da o vojni sploh ne more biti govora. Kralj Nikita je nato tudi izjavil, da rabi prebivalstvo v Črnigori ekonomske pomoči od zunaj, čemur je car odgovorjal, da ne bo ruska vlada ničesar opustila, da bi zainteresirala angleški in francoski kapital za hitro izvedbo železnice Donava — Jadransko morje.

ITALIJANSKO-TURŠKA VOJNA.

Iz Rima poročajo: Včerajšnje seje poslanske zbornice se je udeležil ves Rim v parlamentu kakor pred njim. Obširni trg pred zbornično palačo je bil ves črn prebivalstva, ki je z napestostjo pričakovalo dogodkov v zbornici. Na tribunah v zbornični dvorani, na katerih je prostora le za kakih 300 ljudi, se je gnetlo okrog 1000 ljudi. Od 508 poslancev jih je došlo k seji 476. Od ostalih 32 se je 12 opravičilo zaradi bolezni, 10 jih je v Afriki, 9 jih je zadržanih zaradi družinskih razmer, 1 pa je te dni v Vidmu umrl. Ko je ob 2. uri zasedel sivolasi predsednik Marcora svoj prostor, so se dvignili poslanci s sedežev in klicali: »Evviva l'Italia!« Na tribunah je nastalo viharno odobravanje, ki se je razširilo v burne ovacije pred parlamentom. Ko se je poleg nekoliko hrup, so poslanci predsednikov nagovor spremljali s ponovnimi ovacijami. Istotako pristrano kot predsednik sta bila tudi sprejeta vojni in mornariški minister. Ko pa se je dvignil ministrski predsednik ter prebral zakonski načrt, s katerim odobrava zbornica kraljevi dekret z dne 5. novembra 1911, ki se tiče proklamacije suverenitete nad Tripolitanijo in Cirenajiko, so se dvignili s sedežev vsi poslanci, tudi oni s skrajne leve, ter klicali enoglasno: »Evviva l'Italia!« Nato je pooblastila zbornica predsednika, da imenuje komisijo 20 članov, kateri se naj poveri pregled omenjenega zakonskega načrta. Nato se je seja prekinila, da so mogli iti člani vlade v senat in prisostvovati otvoritvi zborovanja te korporacije. Včerajšnji seji zbornice so prisostvovali v loži diplomatov poslaniki Avstro-Ogrske, Nemčije, Španske in Združenih držav.

Včeraj v zbornici predloženemu zakonskemu načrtu o odobritvi dekreta z dne 5. novembra 1911, ki se tiče proklamacije suverenitete nad Tripolitanijo in Cirenajiko, je priloženo obširno poročilo, v katerem se razlagajo znani vzroki, ki so napotili Italijo k akciji v severni Afriki. V tem poročilu se poudarja, da se je ljudsko čutenje uprlo nadaljni politični suvereniteti Turške nad Tripolitanijo in Cirenajiko ter naglašja, da bi kaka manj temeljita odredba kot aneksija ne dovedla do potrebnega cilja. V ostalem pa je bila ureditev nerazjasnjenih odnošajev pod prejšnjim turškim režimom veliko lažja kot dandanes, ko je na primer ustvarilo vprašanje o pošiljanju poslancev v turški parlament posebno težko. To novo gibanje je tudi povzročilo, da je takoj po uvedbi ustave v Turčiji bila Avstro-Ogrska prisiljena, anektirati Bosno in Hercegovino, akoravno je pomenjala sultanova suvereniteta manjšo nevarnost v tej provinci, v kateri je le tretjina mohamedanskega prebivalstva, medtem ko je v Libiji skoro vse mohamedansko. Posebni zakoni bodo določili upravo Tripolisa in Cirenajke. Treba bo urediti civilno upravo, primerno naravnim in socialnim razmeram, pri čemur se mora popolnoma upoštevati upravičene interese in pravice tripoliških domačinov.

Pri včerajšnji seji senata je najstarejši član zbornice Finali izjavil, da pritrjuje senat popolnoma podjetju, ki sta ga započela kralj in vlada. Ministrski predsednik Giolitti se je viharo pozdravljen zahvalil senatu za patriotično izjavo, nakar je bila seja senata zaključena.

O vesteh glede akcije italijanske mornarice v Egejskem morju se poroča iz Rima, da taka akcija ne bi bila izključena. Vsekakor pa je bojazen, da bi Italija kršila z Avstro-Ogrsko sklenjene dogovore, neopravičena.

Iz Carigrada poročajo, da je policija izgnala v zadnjih dneh 150 sumljivih oseb.

DELA VCI

Ožja volitev v obrtno razsodišče se vrši v nedeljo, dne 25. februarja. Kandidatje krščansko-socialnega delavstva so za I. razred (veleobrtni):

Prisedniki:

1. Žnidaršič Anton, ključavničar v Ljubljani.
2. Čemažar Franc, delavec papirne tovarne v Vevčah.
3. Premk Valentin, nadstrojnik v Ljubljani.
4. Kos Franc, delavec ljubljanske predilnice v Ljubljani.

Namestniki:

1. Pečan Josip, usnarj v Ljubljani.
2. Krušič Karel, livar v Ljubljani.

Kot prisèdnik vzklicnega sodišča:

Jeriha Anton, tovarniški delavec v Vevčah.

Le oni, ki so volili pri prvotni volitvi, smejo voliti pri ožji volitvi! Vsi na volišče!

Dnevne novice.

+ Na zbor zaupnikov goriške S. L. S., ki bo dne 29. t. m. v Gorici, bo prišel najbrže govoriti načelnik S. L. S. deželni glavar kranjski dr. Ivan Šusteršič. — Pozivljamo na novo zaupnike, da delajo za obilno udeležbo.

+ Katastrofalna blamaža poslanca Višnikarja. Gospod sodni nadsvetnik v pokoju poslanec Višnikar je star čestitljiv gospod s še bolj starimi, a popolnoma nečestitljivimi nazori. Dr. Tavčar je naravnost nevaren moderenist proti njemu. Gospod Višnikar je pa tudi skrajno dolgočasen in kadar v deželnem zboru zvija paragrafe, se zbornica zvija navadno v nepremagljivem zdehanju. Zakaj liberalni nazori gospoda Višnikarja so tako okameneli in okosteneli, da jih tako moderen zastop kakor je kranjski ne more nikakor prebaviti. Ampak zastarelost gospoda Višnikarja celo njegovim najožjim prijateljem ne gre več v tek in tako smo doživeli, da je včeraj narodnopaedni klub, ko je govoril gospod Višnikar, ki je njega načelnik, ostentativno zapustil deželnozbornsko dvorano. Šlo je namreč za protest proti poseganju novomeške sodnije v avtonomijo deželnega odbora, česar si ni upala nobena stranka v zbornici zagovarjati in je celo veleposestvo, ki je sicer v-takih rečeh skrajno konservativno, izjavilo, da glasuje za protestno izjavo. Liberalcev je bilo spriču tega sram, da bi branili novomeškega sodnika, dasi jih sicer vežejo iz razumljivih razlogov s tem stanom najpristranejši simpatije. Bilo je torej edinemu Višnikarju usojeno, da je šel lomiti kopje za popolnoma izgubljeno stvar, v kateri ga je pustil lastni klub na cedilu. In tako je ubogi mož doživel strahovito blamažo in se je moral končno, od deželnega glavarja trikrat opominjan in poklican k redu, sam odpovedati besedi, njegov klub pa je stal v kuloarju in ni svojega načelnika branil. Hotel je s prečinskimi volitvami uganjati nekaj demagogije in povzročiti nekoliko efekta, a se je, od lastnih somišljenikov izoliran, moral kmalu — vvesti in je potem, skrajno razburjen in v dno duše užaljen, premišljeval o svoji žalostni in skrajno smešni usodi. Gospod nadsvetnik je morebiti včeraj prišel vendarle do spoznanja, da tudi njegovi nazori ne spadajo drugam, kakor v zasluženi pokoj.

+ Občinske volitve v št. Rupertu je deželna vlada radi raznih liberalnih nerednosti ustavila.

— Poroka. Dne 17. februarja se je poročil v vaški cerkvi Sv. Mohorja v Krški vasi pri Krškem gospod Jakob Malinger, c. kr. davč. asist. v Kozjem, z gospodično Minko Tancigovo, hčerko veleuglednega gospoda Antona Tanciga, poštarja v Krški vasi.

— Dom za uradniške vdove in sirote namerava zgraditi zagrebški »Gospojinski klub«. V domu bi bila stanovanja za potrebne vdove in sirote, pa tudi skupna delavnica, kjer bi se na stroje pletle nogavice, šivalo itd. za naročnike, za katere bi poskrbel »Gospojinski klub«.

— Osješki intendant hrvaškega gledališča Nik. Fallar je podal ostavko. Pridobil si je velikih zaslug za osješko hrvaško gledališče.

— Vrhnika. V nedeljo, dne 25. februarja t. l. se vrši po popoldanski službi božji v Društvenem domu na Vrhnikih občni zbor ženske podružnice »Slovenske Straže«, h kateremu se vabijo vse članice.

— Nesreča. Včeraj popoldne ob pol 1. uri je padel s konja Ivan Lovša, posestnik v Zg. Kašlju in se zelo nevarno poškodoval. Malo je upanja, da bi okrevljal. Imenovani je oče petero nedorastlih otrok.

— Umrl je na Vrhnikih učitelj Fran Kette, star 37 let.

— Pri pretepu ubit. Pri nekem pretepu v trbiški občini na Koroškem je bil 21. t. m. zaboden rudar Pucher, ki se je poročil pred štirinajstimi dnevi. Nasli so ga nekaj ur po pretepu mrtvega. Morilec rudar Janez Ostermann je bil aretovan. Pri pretepu je bil tudi kovač Klampferer iz Rablja z nožem na glavi in vratu ranjen.

— Izpred novomeške porote. Dne 21. t. m. so stali pred porotniki zaradi goljufive krade obtoženi Franc Juršič, usnarj v Kandiji, in Janez in Vid Planjšek na Kogljem. Prvi je bil obsojen na štiri mesece ječe, druga dva sta bila oproščena. — Dne 22. t. m. radi oskrumbe obtožena Janez Mramor in Jože Stojin iz Grubelj sta bila oproščena. — S tem se je končalo prvo zasедanje.

— Orožniških vpokojencev provincialni odbor za Kranjsko naznanja, da se vrši občni zbor v nedeljo, dne 3. marca 1912, ob 3. uri popoldne v restavraciji »Novi svet« v Ljubljani. Spored obsega poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in slučajnosti.

— Ustreljena maškar. V vasi Kozji hrbet v župniji Špitalič so prišle k posestniku Francetu Šuštarju maškar, ki so bile jako nasilne. Zato je Šuštar našemljene fante zapodil, le 24 let stari Peter Gornarjev ni hotel iti ter je hotel z nožem na Šuštarja. Šuštar je v silobranu ustrelil dvakrat iz revolverja v strop, ker pa Peter le ni odnehal z nožem, je Šuštar ustrelil na našemljenega Petra in ga zadel v prsi. Fant se je mrtev zgrudil.

— Tatinska hišina. Helena Gliebe, 22letna, sedaj posestnica na Riglu, ima zelo dolge prste. Kradla je povsod, kamor je prišla. Služila je kot hišina v Opatiji, tudi tam je vzela soslужkinji do 50 K vrednosti. Pritepla se je k svojemu očetu v Poljane in mu odnesla nad 100 K vrednosti. V vasi Rigel kakor tudi v bližnjih vaseh kradla je kot sraka in tako si nabrala za več sto kron blaga. Ker je omenjena zelo predrzna in večkrat kaznovana in se je bati, da bi smuknila čez lužo, jo je orožništvo prijelo in oddalo v hišo pokore.

Štajerske novice.

Š Spodnještajerski Slovenci! Zatevajte katoliški dnevnik »Slovenec« v vseh gostilnah, brivnicah in kavarnah! Kupujte ga pridno po trafikah in drugih prodajalnah, kjer se prodaja. Pridobivajte mu naročnikov! Vsak dozdani naročnik naj bi pridobil še enega naročnika. Z naročili se je obrniti naravnost na upravništvo v Ljubljano. Na delo za naše katoliško časopisje!

Š Novo kaoliško bralno društvo so ustanovili v nedeljo ob obilni udeležbi iz vseh bližnjih krajev v Ormožu.

Š »Vošnjakov večer« priredi v soboto, dne 9. marca, »Celjska čitalnica« v spomin in počast umrlemu dr. Josip Vošnjaku. Na sporedu bo predavanje o Vošnjaku, uprizaritev ene izmed njegovih znanih ljudskih iger, petje dveh ali več pesmi iz dobe narodnega preporeda na Štajerskem itd. Opozarjamo že danes Celjane in ves Spodnji Štajer na to prireditve. — Svojo 50letnico slavi »Celjska čitalnica« dne 14. aprila.

Š Iz šolske službe. Deželni šolski svet je imenoval suplenta-veroučitelja vlč. g. Martina Petelinškega, učiteljem veronauka na deški šoli I. in na meščanski deški šoli v Mariboru. — Provizorična učiteljica ročnih del v Rogški Slatini, Marija Pirker, je imenovana definitivnim učiteljicam ročnih del istotam.

Š Nevarno je obolel vlč. g. Jožef Tombah, župnik pri Sv. Petru pod Sv. Gorami.

Š Umrl je v Trbovljah občinski stražnik g. J. Homolak. Zapušča ženo in otroke. N. v m. p.!

Š Dramatično društvo v Celju vprizori v nedeljo, dne 3. marca v celjskem Narodnem domu burko »Nebesa na zemlji«, ki se je ponovno in z velikim uspehom igrala v ljubljanskem deželnem gledališču. Ze danes opozarjamo slavno občinstvo, da si pravočasno preskrbi vstopnice, ki bodo v predprodaji v Zvezni trgovini v Celju.

Š Jubilej srebrne poroke je obhajal na Dolu pri Hrastniku tamkajšnji nadučitelj g. Anton Guns.

Š **Umrila** je v St. Lenartu pri Brežicah soproga gostilničarja g. Jožeta Petričiča gospa Marija Petričič roj. Prosi-nečki.

Ljubljanske novice.

Ij **Sprejem deželnihi uradnikov po deželni glavarju.** Danes opoldne je sprejel gosp. deželni glavar dr. Iv. Šusteršič deželne uradnike. Po pozdravu ravnatelj Zamide se je gospod deželni glavar zahvalil v prisrčnih besedah deželnihi uradnikom ter jih vzpodbujal v vznešenih besedah k skupnemu delu v blagor in korist dežele oziroma njene prebivalstva. Povdarjal je, da je kranjska avtonomna uprava priznana ena najboljših in da je treba to dobro ime ohraniti. Napredovati se mora, ker vsaka stagnacija je zlo. Vsak deželni uradnik, če je tudi na najnižjem mestu, naj se zaveda, da je poklican sodelovati v dosego skupne naloge. Birokratizem ni na mestu, življenje naj prošinja vse delovanje. Zvestoba za zvestobo, to je geslo, ki bo deželnega glavarja vsikdar vodilo. Zvestoba pa se ne pričinja ob osmih in se jenja ob dveh, marveč naj bo polna in pristna kot zlato. Z besedami: »Za čisto zlato Vaše zvestobe bom vračal čisto zlato zvestobe od svoje strani« je končal go-spod deželni glavar svoj odzdravni na-govor ter potem vsakega posameznika še posebe prijazno ogovoril.

Ij **Ljudski oder** igra to nedeljo, dne 25. t. m. ob pol osmi uri dr. Krekovo priljubljeno ljudsko igro »Tri sestre«. Opozorjamo, da se dobe **vstopnice v predprodaji** v Katoliški bukvarni in da bo konec igre že ob četrta na deseto uro, kar je posebno važno za udeležence iz okolice.

Ij **Odbor šentpeterskega prosvetnega društva v Ljubljani** naznanja, da se vrše skupne pevske vaje vsak petek ob 8. uri zvečer. Novi pevci in pevke dobrodošle! — Tamburaške vaje so vsak ponedeljek ob 8. uri zvečer. — Društvena knjižnica je odprta ob nedeljah ob 10. do 12. ure dopoldne in od 1. do 4. ure popoldne.

Ij **Tečaj za dekorativno slikarstvo**, ki ga je priredil »Zavod za pospeševanje obrti« skupno z državno obrtno šolo, zaključil se bo v soboto, 24. t. m., ob 3. uri popoldne. V tečaju se je izdelalo nekaj okusnih del, ki se bodo razstavila v sobi I. v drugem nadstropju državne obrtne šole v soboto popoldne do 6. ure zvečer ter v nedeljo, ponedeljek in torek od 9. do 12. ure dopoldne in se vabi občinstvo, da si jih ogleda. Dostop je brezplačen.

Ij **Zasačeni potepuh.** Na pustni torek je prišel neki v Wolfovi ulici stanujoči hišni posestnik ob desetih zvečer domov. Ko jo, nič hudega sluteč, priseka do stopnišča, zapazi nekega neznanega moškega, ki se je stiskal k zidu, pred seboj pa je imel velik škaf medu. Vspričo te strašne smrtne nevarnosti ga zavest ni zapustila, vedel je takoj, da je treba nekaj ukreniti, da se ta potepuh, ki je vlomil v njegovo hišo, izroči roki pravice. Z nenavadno spretnostjo je stekel na cesto in skrbno zaklenil vrata za seboj. Slučajno se je takrat vrnila neka kuharica, pošle jo torej po dva stražnika, da bosta ukrotila predrznega vlomilca. Čez nekaj časa — posestniku se je zdelo neznan-sko dolgo — prideta varnostna organa na kraj vлома. Prav na rahlo so odkle-nili in s potrebno previdnostjo so se bližali usodnemu stopnišču. Zaradi večje varnosti se je gospod lepo za-maknil za steber ter je iz svojega var-nega kotička dajal potrebna navodila. Potepuh pa se je očiho potuhnil, kajti prav nič se ni zmenil za bližajoči se napad. Tudi na ponovne pozive, naj se zlepa uda, ni dal niti odgovora. Nazad-nje je bilo pa vendarle potrpljenja kon-ec. Brdka sablja se zabliksa, prileti in nevarni vlomilec telebi brez krika po tleh... Splošna osuplost in dolgi obrazi, kajti zasačili so — slavnatega moža! Posestnik je planil izza vogla ter se opravičeval, smejal in jezil. Svojim uslužbencem pa je slovesno zažugal, da ne dobe nikdar več pečenke, ker so ga tako osmešili.

Ij **Sleparije s poštno-branilničnimi knjižnicami.** Dijak, ki je v Gorici skočil v vodo, o čemur smo nedavno poročali, je prej tudi v Trstu sleparil pri raznih poštinihi uradih s ponarejenimi poštno-branilničnimi knjižnicami. Tako se mu je posrečilo pri IX. tržaškem poštne-m uradu v Ro'anu dvakrat zaporedno dvigniti po 40 K.

Ij **Vojaški begun tat.** Na pustni torek je bilo hlapcu Matiji Podgoršku na Ahaciljevi cesti ukradeno za 42 K oble-ke. Tatvine je sumljiv Anton Oceppek, rodom iz Krašnje pri Kamniku, kateri je dezertiral te dni od 17. pešpolka v Celovcu ter to obleko prodal pri stari-narju za 4 K. Ocepka je včeraj vojaška patrulja v Mostah aretovala.

Ij **Nesreča.** Danes ponoči je potnik Luka Prech na Mestnem trgu po ne-sreči padel ter si pri tem zlomil nad ko-molcem levo roko. Prepeljali so ga z re-šilnim vozom v deželno bolnišnico.

VLADNE PREDLOGE V BODOČEM DRŽAVNOZBORSKEM ZASEDANJU.

Vlada pripravlja za prihodnje dr-žavnozbornsko zasedanje dva nova za-konska načrta. Ena predloga se tiče ustanovitve inženirskih zbornic. Toza-devne razprave prizadetih ministrstev so že zaključene. Za Češko se namera-va ustanoviti češko zbornico v Pragi in nemško inženirsko zbornico v Tepli-cah. Nekatere kronovine bodo imele skupne zbornice, tako Moravska in Šle-zija, Galicija in Bukovina, Tirolsko in Predarlško, Koroško in Solnograško, Kranjska in Isira. Nove zbornice bodo urejene enako kot zdravniške zbornice. Dalje pripravlja vlada tudi predlogo elektricitetnega zakona, s katerim se hoče zlasti omogočiti ekspropriacije napeljave električnega toka za gonilno in telefonske naprave.

PONESREČENA NEMŠKO-ČEŠKA SPRAVA.

Vodstvo mladočeške stranke kon-statira v posebni okrožnici, da so se nemško-češka pravna pogajanja ponesrečila. V tej okrožnici se dela Nem-ce odgovorne za žalostne finančne raz-mere na Češkem, celo za eventualni polom ter pravi, da pada odgovornost ponesrečenih pravnih pogajanj in na-daljne obstrukcije z vsemi posledicami za parlament edinoel na Nemce.

DALMATINSKE ŽELEZNICE.

Iz Budimpešte poročajo: Med banč-no skupino, ki je prevzela zgradbo dal-matinskih železnic, in vlado je došlo do dogovora, po katerem mora vlada skrbeti za opremo železniških prog, kot n. pr. varnostne naprave proti sne-gu in vetru, medtem ko dovoli bančna skupina za to 2,300.000 K popusta. Za-radi tega ne znaša končna vsota pro-računanih stroškov 103 milijone, am-pak le 97,500.000 K. Grajenje železnic bo trajalo šest in pol leta.

DELAJSKO GIBANJE.

Iz Berolina poročajo, da je name-ravana stavka angleških rudarjev zbu-dila tudi med nemškimi rudarji pla-čilno gibanje. Iz Bochuma poročajo, da zahtevajo tamošnji rudarji 15odstotno zvišanje plač, uvedbo osemurnega de-lovnika in še celo vrsto drugih naprav. Tudi zgornješlezjske rudarske organi-zacije so zahtevale 15odstotno zboljša-mje plače.

Telefonska in brzojavna poročila.

KOMPROMIS NA OGRSKEM.

Budimpešta, 23. februarja. Kom-promiš ogrske vladne stranke s Košu-tovo stranko le jako počasi napreduje. Vsak čas nastajajo nove težkoče.

DUNAJ ZA PONEMČEVANJE.

Dunaj, 23. februarja. Mestni svet je sklenil darovati pet kamnov po 2000 K za Rosseggerjev sklad.

DOGODKI V ZAGREBU.

Zagreb, 23. februarja. Shod, ki je bil napovedan za jutri na vseučiliškem trgu, je vlada prepovedala. Sklicatelj Mirko Pisačić je dobil od vlade odlok, da njegova oseba ne daje dovolj garan-cije za red in mir in da tudi kraj ni primeren za shod. Prireditelji si bodo sedaj izbrali drugega sklicatelja in drug prostor. Včeraj ni bil zaplenjen noben časopis. Doslej je bilo v Zagrebu in v provinci zaplenjenih skupno 157 časopisov. Ban je dobil zopet zahvale nekaterih učiteljskih zborov za poviša-nje učiteljskih plač. Slede še mnogi učiteljski zbori. »Narodne Novine« te zahvale izrabljajo proti opoziciji.

NEODVISNOST MONGOLIJE.

Klatka, 23. februarja. Mesto Urga je proglašeno za glavno mesto Mongo-lije. Mongolska vlada je določila ca-rino na kitajsko blago.

KITAJSKA CESARICA MATI POIZ-KUŠALA IZVRŠITI SAMOUMOR.

Pekin, 23. februarja. Kitajska ce-sarica mati je vnovič poiskovala izvrši-ti samoumor.

UPOR V JETNIŠNICI.

Krems, 23. februarja. V jetnišnici Stein so se uprli kaznjenci. Upor je bil tako obsežen, da je morala priti v kaz-nilnico stotinja 84. pešpolka, da je upor zadušila.

Cirkus utonil v Donavi. Iz Pan-csove poročajo: Cirkus Barnabaš se je hotel prepeljati na treh splavih preko Donave iz Zemuna v Pancsovo. Ko je bil prvi splav z živalmi in raznimi dru-gimi stvarmi sredi Donave, je zašel med plavajoči led in se potopil. Tudi oba ostala splava sta se potopila. Tri osebe so utonile, ostale pa so se mogle rešiti. Vse živali in orodje cirkusa pa so se potopile.

Na grobu svojega sina umoril ženo. V Lilleju je 21. t. m. umoril rentir Fla-ment na sinovem grobu svojo ženo, s katero se je tožaril za ločitev zakona. Po umoru se je sam predstavil obla-stem.

Milijon mark poneveril. Iz Duis-burga poročajo: Glavni ravnatelj do-mene kneza Hatzfelda - Wildenburga, pl. Boot, je poneveril 1 milijon mark denarja in pobegnil z neko damo. So-proga begunca se nahaja že dalje časa v norišnici.

Generalna stavka ruskih dijakov. Skupina peterburških dijakov je pričela akcijo, da naj bi ob obletnici kijevs-kih dijaških nemirov vprizorili vsi ruski vseučiliščniki generalno stavko.

Aretovan deželnosodni svetnik. V Draždanah so aretirali deželnosodnega svetnika dr. Sella, ki je zakrivil velike sleparije s posojili, ki si jih je znal na podlagi svojih uradnih odnošajev pre-skrbeti. Izposojeni denar je seveda za-pravljajal.

+

Sorodnik m, duhovnim sobratom in znanecm priporočam v molitev in pobožen spomin svojo sestro

JERO

ki mi je 33 let zvesto služila in je danes po dolgem, mučnem trpljenju, večkrat prejemši sv. zakramente, v Gospodu zaspala.

Pogreb bo v Srednji vasi v soboto zjutraj ob 8. uri.

Srednja vas v Boh., 22. febr. 1912.

Ivan Berlic
župnik.

555

556

Zahvala.

Za vse mnogobrojne dokaze pri-srčnega sočutja ob boleznih in prerani smrti naše preblage mamic, gospe

Frančiške Dane

za mnogobrojno spremstvo na njenem zadnjem potu, za krasne darovane vence in sploh za vse, s čimur se nam je lajšala bolest ob prebriski izgubi in počastil spomin nepozabne naše po-kolnice, izrekate iskreno zahvalo

rodbini Planinšek in Bahovec

Ljubljana, 23. februarja 1912.

Velika zavarovalnica sprejme proti visoki proviziji v stalno službo spretno potovalne uradnike in zastopnike

kateri imajo v trgovskih in industrijskih krogih mnogo znanja. Ponudbe pod »Začetek«, poštno ležeče, Ljubljana.

Sprejme se takoj priden in zdrav učeneec za pekovsko obrt

pri Jeanu Schrey, Ljubljana, Gradišče.

Potrjim srcem naznanjamo tem potem vsem svojim sorodnikom, prijateljem in znanecm, da je naša iskreno ljubljena soproga, odnosno mati, stara mati in tašča gospa

Marija Jesenko, roj. Eržen

danes dne 22. februarja 1912 ob 3/2 popoldne po dolgi, mučni bolezni, prevedena s sv. zakramenti za umirajoče v 69 let starosti preminula.

Pogreb drage rajnice se bo vršil dne 24. februarja 1912 ob treh popoldne iz hiše žalosti Stari trg 11 na pokopa-lišče k Sv. Križu ter se ondi položilo v rodbinsko rakev.

Svete maše zadušnice se bodo služile v raznih cerkvah.

Ljubljana, dne 22. februarja 1912.

Žalujoči ostali.

553

KNJIGOTRŽTVO.
* **P. Angelik Hribarjevi:** Postni in velikonočni napevi so ravnokar izšli in jih »Katoliška Bukvarna« danes razpo-šilja. Cena partituri 2 K, glasovi po 50 h.

Spominjajte se pri vseh prire-ditvah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 23. februarja 1912.

Pšenica za april 1912 11:84
Rž za april 1912 10:71
Oves za april 1912 10:26
Koruzna za maj 1912 8:95

Efektiv trdnje.

Resna ponudba.

Mlad in simpatičen **veletrgovec** z obširnimi in zelo dobičkanosnimi podjetji itd. želi resnega znanja z izobraženo, zgovorno in simpatično gospico iz mesta ali z dežele. Prva pisma se prosijo na naslov: **Majnik 1912, Ljubljana, poste restante do 3. marca t. l. — Popolna tajnost se jamči.**

Pritlična hiša

z lepim vrtom in gospodarskimi po-slopji, pripravna za izvrševanje vsakojake obrti, ležeča ob de-želni cesti, se **proda** iz proste roke, pod jako ugodnimi pogoji. Dražba se bo vršila dne 25. februarja 1912, ob 3. uri popold. Več pove **Jos. Lukanc, Komenda štev. 44, pošta Kamnik.**

Mlad posestnik

v mestu, trgovec, išče splošno in če mogoče, trgovsko izobraženo čedno dekle iz boljše hiše. Želi, naj ima veselje do kupčije in ekonomije. Dota ni pogoj. — Odzivi se prosijo na uredništvo »Slovenca« pod »Točnost«. 437

Veletrgovina s specerijo in z deželnimi pridelki
ANTON ROJENC, CELJE, Graška cesta številka 22.

Prazen je izgovor, da se mora blago kupovati pri tujcih, ker Vam nudi domača zgoraj ime-novana veletrgovina v vsakem ozru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim specerejskim blagom, tako, da zamore popolnoma ustreči zahte-vam cenjenih gosp. trgovcev proti vsaki konkuren-ci, o čemur se lahko svakdo sam prepriča, če tudi z najmanjšim poizkusom in prosim za mno-gobrojen obisk. Velečastitim gospodom duhovni-kom ponudim voščene, kakor tudi druge vrste sveč, ter olje in kadilo za cerkve.

Kupujem tudi vsakovrstne deželne in druge pridelke kakor oves, pšenico, suhe gobe, fižolj, seno, orehe, vinski kamen itd. sploh vse po naj-višjih dnevnih cenah. Kupim tudi vsakovrstne vreče, ter petrolejske in druge sode.

Cenjenim žmetovalcem naznanjam, da imam v zalogi vsakovrstna poljska in vrtna semena za-nesljive kaljivosti, kakor pravo francosko lucerno, domače deteljo, travo, ter čebulček, fižol in krom-pir za sadit bel, rumen ali rožen. Za krmiljenje ži-vine imam v zalogi riževo moko in otrobe v ceni od 9.— do 15.— Kron 100 kg. 2973

Postna naročila se izvršujejo z obratno pošto.

Goriški deželni zbor.

Gorica, 22. februarja 1912.
Danes ob pol 11. uri dopoldne se je vršila 10. seja deželnega zbora.

Prebera se došle vloge, med njimi tudi prošnja društva »Šolski Dom« v Gorici za letni prispevek slovenski trgovski šoli v Gorici. Prva točka dnevnega reda je bila: Novi vodopravni zakon. O njem je poročal dr. Pettarin. Navzoča sta bila dva odposlanca poljedelskega ministrstva na Dunaju. Pri debati se je oglašil k besedi poslanec Zega, ki pozdravlja načrt s stališča kmečkega ljudstva. Novi zakon ima pred očmi pred vsem koristi kmetijstva. Nato se je načrt sprejel soglasno v vseh branjih.

Sprejeli so se dalje zakonski načrti o varstvu poljske lastnine, o pospeševanju govedoreje, o uravnavanju hudournika Sijak ter so se sprejele med skladovne naslednje ceste: 1. Golobrd—Britof; 2. Vrhovlje—Srednje; 3. Ročinj—Kambresko; 4. Pliskovica—Nabrežina. Za popravilo ceste Renče—Zagraje na Krasu se povzra znesek za 3600 K. — Za uravnavo hudournika Raša se podaljša kredit 19.250 K. — Za zgradbo in vzdrževanje ceste Belo—Podbela—Peternel se podaljša podpora v znesku 5400 K ter dovoli nova v znesku 8375 K. Prihodnja seja se bo naznanila pismeno. Deželni zbor bo zboroval najbrže še prihodnji teden.

Koroške novice.

k Državnozbornske volitve v beljaškem okraju se vršile dne 23. aprila 1912. Slučajne ožje volitve bi se vršile dne 30. aprila. Socialni demokrati kandidirajo, kakor smo že zadnjič omenili, Florijana Grögerja, urednika za koroški del lista »Arbeiterwille« v Celovcu. Sodijo, da Gröger ne bo dobil tistih meščanskih glasov, ki si jih je pridobil Riese s svojim taktom. Dne 13. junija 1. l. je dobil Riese 2927 glasov, dr. Angerer 2631, Vospersnik (slov. kandidat) 222 glasov, nemški kršč. socialc Kaufmann pa 289 glasov. Angerer je bil torej za okroglo 800 glasov preslab. Pri ožji volitvi je bil izvoljen Riese, s katerimi glasovi, to si lahko vsak čitatelj sam izračuna. Ta mandat je bil edina posest socialnih demokratov, ki so jo obdržali pri zadnji volitvi, pri kateri so izgubili celovško okolico. — Boj bo hud — oba kandidata že strahita po Beljaku in okolici.

k Dnevni red živinorejskega tečaja Hvinorejske zadruge v Tolstem vrhu, ki se vrši v gostilni Tolstovrške statine pri g. And. Osetu v ponedeljek in torek dne 26. in 27. februarja. Prvi dan: dopoldne od 8. do 10. ure: Domači in umetni travniki; od 10. do 12. ure: Zadrugi pašniki in obdelovanje istih; popoldne od 1. do 2. ure: Konjereja; od 2. do 3. ure: Pasma rodovnik; od 3. do 4. ure: Krmljenje. — Drugi dan: dopoldne od 8. do 10. ure: Reja telet; od 10. do 12. ure: Praščereja in njih pasme; popoldne od 1. do 2. ure: Mlekarnstvo, molža; od 2. do 3. ure: Pridelovanje sira; od 3. do 4. ure: Stavba hlevov in gnojne jame; od 4. do 5. ure: Bikojeja. Potem sklep in gospodarski shod. — Opomba. K tečaju imajo pristop vsi odrasli, t. j. moške in žene ter fantje in dekleta od 14. leta naprej. Kmetje, udeležite se polnoštevilno tega tečaja, pripeljite svoje sinove, hčere in gospodinjstvo s seboj in vselej točno ob uri, da se vsled zakaslosti posameznikov pouk ne bode krajšal in motil. Agitirajte pridno za tečaj, ker le v združenju kmetijskega ljudstva je moč. Ker pridejo najboljši slovenski kmečki govorniki iz Celovca, Velikovca in Ljubljane, vabimo vse bližnje in daljne rojake na tečaj.

k Poročil se je v Gradcu g. dr. Al. Ehrlich, sodnik v Dobrlivasi, z gđ. Mino Glanzer, zasebnico iz Celovca. Poročeni je brat bogoslovskih profesorjev dr. Ehrlichov v Celovcu.

k Novo poštno ravnateljstvo za Koroško hoče dežela ustanoviti v Celovcu, ako dá mesto hišo za to za letnih 20.000 kron najemnine v najem. V izredni seji celovškega občinskega sveta je občinski svet sklenil postaviti hišo za 400.000 kron in jo dati pošti za letnih 20.000 K v najem. Pošta ima pravico tekom 10 let poslopje kupiti za vsoto, katero bodo znašali stavbni stroški. Hiša bo stala na voglu Lerchenfelderjeve, Košatove in Sternečkove ulice. — Tako vlada vedno bolj izolira koroške Slovence. S stavbo bodo pričeli že meseca junija.

k Deželni zbor bo zboroval bržkone do sobote dne 2. marca.

k Domača veselica se je vršila na pustni torek v hotelu Trabesinger. Priredili sta jo gostilničarki gđ. Pepca in Lojzika Leon.

k Pod vlak je po neprevidnosti prišel železniški čuvaj Vincenc Kocmur v Beljaku, ki je bil 1. februarja na lastno prošnjo prestavljen iz Brucka ob Muri v Beljak. Stroj mu je odtrgal glavo. Nesrečnež zapuša tri otroke.

Vojaška službena obveznost za ženske na Nemškem?

Iz Düsseldorfa: Na občenem zboru dolenjskega domovinskega ženskega društva, ki se je koncem minolega leta vršil v Düsseldorfu, je bil sprejet predlog taj. med svetnika prof. dr. Witzela, da se za nemško ženstvo uvede postavna službena obveznost v vojni in miru kot pomočnice pri transportni službi, oskrbi okrepčil, hrane in obleke za vojsko, kakor tudi za negovanje ranjencev. Pripravljeno delo za izvedbo tega predloga se je poverilo posebnemu odboru, ki mu načelujeta žena vladnega predsednika Kruse in generalni nadzdravnik kr. divizije dr. Klamroth. Proti tej nameri so se oglašile voditeljice ženskega gibanja na Nemškem. Helena Lange piše v »Die Frau«, da nikakor ne gre, da bi se poleg velikega dela moške mladine žrtvovala militarizmu tudi ženska mladina. Dovolj bodi na dosedanjih žrtvah ljudske moči in inteligence zgolj možnosti vojne. Ako že hoče država žensko mladino za gotov čas vzeti v službo, naj njene moči uporabi na polju ljud. blaginje. Tako službena obveznost za ženstvo terja tudi moderno žensko gibanje. Vprašanje je le, ali bodi službena doba posvečena gospodinjstvi ali socialni izobrazbi. Pisateljica meni, da bi tu bilo razlikovati med revnimi in bogatejšimi sloji; prvih ni siliti k socialni službi, saj so sami potrebni socialne pomoči. Za dekleta teh slojev naj se uvede obvezen pouk v gospodinjstvu — a seveda ne v vojaških kuhinjah, marveč v nadaljevalni šoli. Za dekleta pa, ki svojih naukov ne končajo z ljudsko šolo, se vpelji socialna izobrazba — teoretična v ženski socialni šoli, praktična v jaslicah (azili za dojenčke), otroških zatočiščih, otroških zdraviliščih, ljudskih otroških vrtcih, mladinskih domovih, zavodih za slepce itd. itd. Za gospodinjstvo izobrazbo teh deklet naj poskrbe stariši, ali pa se tudi zanje uvede obvezna gospodinjstva nadaljevalna šola. Prva zahteva — obvezen gospodinjstvi pouk v nadaljevalni šoli — bo po mnenju pisateljice v doglednem času postala zakon, treba le, da se ženstvo z vso vnemo zanjo potegne. Kar se pa tiče javne obvezne socialne izobrazbe ženstva, zaenkrat nima veliko izgleda na uresničenje. Saj se oblastva doslej še niso spomnila na to, da bi k socialnemu delu pritegnila tudi ženstvo in so tudi vsi zavodi, ki bi za socialno službo prišli v poštev, večinoma pod moškim vodstvom.

Gospodarstvo.

g Jadranska banka v Trstu. Te dni se je vršila bilančna seja upravnega sveta Jadranske banke. Čista bilanca pro 1911 izkazuje čistega dobička 501.538 K 66 h (proti prejšnjemu letu za 151.996 K 74 h več). Upravni svet je sklenil, določiti občni zbor za 31. marca t. l., kateremu se bode predlagalo, izplačati za leto 1911 6¼% dividendo, t. j. 25 K po delnici (lansko leto 24 K) in dotirati rezervne fondse z zneskom okroglih 70.000 K; 22.573 K 36 h se bode preneslo na novi račun. Bilanca za leto 1911 izkazuje sledeče stavke: Aktiva: gotovina v blagajni 337.276 K 18 h, menice 4.787.360 K 97 h, vrednostni papirji 691.980 K 7 h, konzorcialni posli 230.324 K 30 h, dolžniki 13.140.009 K 60 h, bančno poslojje 254.875 K 17 h, inventar 55.778 K 96 h, skupaj 19 milijonov 497. 605 K 26 h. — Pasiva: delniška glavnica 6.000.000 K, rezervni fondsi 421.660 K, vloge 4.390.242 K 2 h, upniki 7.878.363 K 9 h, transitive obresti 29.972 K 51 h, trate 273.764 K 8 h, nedvigljiva dividenda 2064 K, čisti dobiček 501.538 K 66 h, skupaj 19.497.605 K 26 h. Po dotacijah iz čistega dobička za leto 1911 bodo znašali rezervni fondsi Jadranske banke 490.000 K. Skupni promet v preteklem letu je znašal 913.107.548 K 58 h (proti prejšnjemu letu za 156.647.650 K 94 h več). Hrvatska vjeresijska banka, katera se je, kakor znano, z Jadransko banko fuzijonirala, bode bilancirala za leto 1911 še samostojno in bode predlagala svojemu občnemu zboru tudi izplačilo 6¼ odstotne dividende.

: Naročajte „Slovenca“.

KNJIGOTRŽTVO.

* Šmarnice za leto 1912 izidejo pod naslovom »Šmarnice arskega župnika«, ki bodo po vsebini izvanredno zanimive. Glavni predmet je razlaga lavretanskih litanij; zgledi posameznih dni pa tvorijo krasno celoto s tem, da nudijo izredno zanimiv životopis župnika arskega blaženega Janeza Vianej. — »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

* Bog med naml. Premišljevanja in obiskovanja v presv. Zakramentu pričujočega Boga. Ta naslov ima knjižica, ki je izšla pred kratkim v zalogi »Katoliške Bukvarne« in nudi prelepoto stvarino za tiha premišljevanja pred najsvetejšim zakramentom. Cena z rdečo obrezo 1 K 80 vin., z zlato obrezo 2 K 50 vin., po pošti 20 vin. več. — »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

* Zbirka ljudskih iger. 18. in 19. snopič z igrami protialkoholne vsebine: »Dekla božja« za ženske; »Pijavka«, »Rešitelj« za moške vloge; krasna ljudska igra za ženske vloge »Junaške Blejke«; »Skriven zaklad«, »Kmet in avtomat« za moške vloge. Na ovitku je seznam prejšnjih zvezkov te zbirke, ki obsega bogati zaklad lahko uprizorljivih ljudskih iger. — »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Darovi.

Podporno društvo za slovenske visokošolce v Pragi je prejelo meseca prosinca sledeče podpore in darove: 500 K kranjska deželna blagajna; po 100 K: občina Novo mesto in spolkoví cukrovar Uhřinoves na Češkem; po 20 K: A. Sisić, c. kr. polkov. v pok. v Celju; A. Delles, ravn. pomor. urada v Trstu; dr. D. Treo, odvetnik v Gorici; J. Vrhovnik, župnik v Ljubljani, okrajni odbor v Ormožu; po 10 K: dr. J. Georg, odvetnik v Šmarji; dr. P. Turner v Mariboru, Ig. Supan, učitelj v Brežicah, dr. M. Gorišek, odv. v Sv. Lenardu v Sl. gor.; dr. F. Kos, prof. v p. v Gorici; dr. J. Babnik, min. svetnik na Dunaju; dr. O. Krajec, mestni fizik v Ljubljani; županstvo na Viču; županstvo Ajdovščina; dr. A. Švigelj, odvetnik v Ljubljani; J. Perpar, c. kr. finančni tajnik v Tolminu; dr. P. Pestotnik, prof. v Ljubljani; po 8 K: F. Kolenc, c. kr. dvor. svet. v p. v Gradcu; po 6 K: J. Kogej, notar v Postojni; dr. S. Hrašovec, c. kr. sodnik v Novem mestu; M. Pleteršnik, prof. v p. v Ljubljani; F. Ždárský, rač. urad. v Pragi; dr. F. Pastrenek, univ. prof. v Pragi; 5 K 30 vin.: B. Siata, Vykáň na Češkem; po 5 K: dr. J. Barle, notar v Kozjem; dr. A. Kraigher, pri Sv. Trojici v Slov. Goricah; J. Sernec, c. kr. sodnik v Šmarji; P. Retaček, lekar. aist. v Brežicah; F. S. Šegula, župnik pri Svetem Roku ob Savinji; J. Detiček, notar v Celju; J. Škarja, deželni tajnik v Ljubljani; E. Zvolsky, ravn. živnost. banke v Pragi; O. Ott, stavb. svet., Smichov; J. Mejac v Ljubljani; dr. J. Sket, c. kr. vlad. svet. v p. v Celovcu; J. Vončina, magistr. ravn. v Ljubljani; A. Podhostnik, župnik na Rečici na Štajerskem; M. Ogorevc, trgovec v Konjicah; V. Jiřisa, ravn. cukrovara, Vínof na Češkem; dr. A. Medved, prof. v Mariboru; po 4 K: M. Ljubša, c. kr. kazn. kurat v Gradcu; J. Rudež, grajščak na Tolstem Vrh; A. Šantel, c. kr. šolski svetnik v Gorici; J. Rajar, živnozdravnik v Kr-

škem; po 3 K: V. Kopitar, uprav. »Slov. Naroda«; dr. Fr. Kryštufek, c. kr. dvor. svetnik v Pragi; E. Lilek, gimn. vodja v Celju; dr. A. Kraut, odvetnik v Kamniku; J. Engelsberger v Trzinu; B. Skalič, c. kr. vinarski nadzornik v Kan-diji; po 2 K: dr. F. Kogoj na Jesenicah; A. Petriček, nadučitelj v Zalcu; dr. J. Tomišek, gimn. ravn. v Mariboru; J. Krulc, vadm. učitelj v Ljubljani; dr. L. Poljanec, prof. v Mariboru; F. Martelanc, c. kr. živnozdravnik v Tolminu; J. Vrečko, c. kr. poštni nadkomisar v Zadru; J. Hochmüller v Beljaku; M. Meško, župnik na Kapeli; J. Korenčan v Ljubljani; J. Schaller, lesni trgovec, Logaves na Koroškem; ga. H. Hafner v Škofji Loki; 1 K: Jan. Vobornik, prof. Smichov.

Društveni odbor se toplo zahvaljuje vsem darovalcem in se obrača ob enem na vse one rodoljube, ki so prejeli naše letno poročilo s prošnjo, da se na nas spomnijo s kakim prispevkom, ako tega dosedaj še niso blagovolili storiti. Društvo pa se obrača tem potem tudi na druge plemenite rodoljube, katerim društvo ni moglo poslati letnih poročil in sploh na vse prijatelje in podpornike slovenskih visokošolcev v Pragi. Vsak, tudi najmanjši dar se hvaležno sprejme. Darove sprejema društveni blagajnik dr. Karel Šebesta, advokat, Praga — II., Spalená ul. 9.

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg 9

priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblastveno koncesionirani optik in strokovnjak svoj

trčnim obratom urejeno delavnico.

Ceniki brezplačno. Ceniki brezplačno.

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:

Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepa živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških priporočal.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Prva avstrijska zavarovalnica zoper vlom na Dunaju

zavaruje zoper: tatinski vlom, tatvino, poneverbo uslužbencev in požar po najnižjih cenah.

Priznana najkulantnejša zavarovalnica!

Akcijski kapital 1.000.000 K. Garancija Monakovske zavarovalne družbe 220 milijonov K. — Dovoljuje iz čistega dobička znatne podpore gasilnim društvom in v druge občekoristne namene.

Vsa pojasnila daje brezplačno:

podružnica v Ljubljani, Wolfova ul. 6, vodja g. Alb. Pečevnik

Istotam se sprejme več zastopnikov.

Opravična številka E 120/12

Dražbeni oklic.

Prodalo se bode dne 27. februarja 1912 dopoldne ob 9. uri v Spodnji Šiški, Celovška cesta 82, na javni dražbi

razno špecerijsko blago

Reči se smejo ogledati dne 27. februarja 1912 v času med 9. in pol 10. uro dopoldne v navedeni hiši.

C. kr. okrajna sodnija Ljubljana, oddelek V.,
dne 8. februarja 1912.

Odgovorni urednik: Miha Moškerc.